

VERSLAG

Openbare vergadering van de raad van de gemeente Houten, gehouden op
18 juli 2019 om 19.00 uur in de raadzaal van het gemeentehuis van Houten

Inhoudsopgave –

Inhoudsopgave –	1
Tabel aan- en afwezig	2
1.0 Opening, voortzetting van de vergadering van 16 juli 2019	3
D E B A T R A A D	3
2.0 2019-049 Evaluatie Minimaregelingen	3
3.0 2019-047 Zienswijze op begrotingswijziging WIL 2019 en de begroting en het beleidsplan WIL 2020 9	
4.0 2019-046 Startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)	15
S C H O R S I N G	32
B E S L U I T V O R M E N D E R A A D	33
5.0 Heropening	33
6.0 2019-053 Perspectiefnota 2020	33
7.0 2019-049 Evaluatie Minimaregelingen	36
8.0 2019-047 Zienswijze op begrotingswijziging WIL 2019 en de begroting en het beleidsplan WIL 2020 37	
9.0 2019-046 Startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)	37
10.0 2019-052 Realiseren zonnepark nabij het perceel Provincialeweg 36 in Schalkwijk	38
11.0 2019-048 Bestemmingsplan Overeind 81 Schalkwijk	38
12.0 LTM19.08 Vaststellen geactualiseerde lijst openstaande toezeggingen en moties 18-07-2019	38
13.0 RCV19.008 Vaststellen verslag van de vergadering van de raad van 25-06-2019	38
14.0 LIST19.008 Vaststellen doorlopende lijst van 18-07-2019	38
15.0 Sluiting	38
Bijlage 1: Toezeggingen	40

Tabel aan- en afwezigen

Voorzitter G.P. Isabella, burgemeester Griffier W. van Zanen		
Leden	Partij	Opmerkingen
M.J. Aanen	CDA	
W. Boersma-Zandbergen	CDA	
C.M.J. Gerritsen	CDA	
J.N. de Jong	CDA	Afwezig
R.M. Pelleboer	CDA	
T.E. Corporaal	GroenLinks	
M.H. Damman	GroenLinks	
G.L.C. Engels	GroenLinks	
D.J.P. Jimmink	GroenLinks	
H.F. Veldkamp	GroenLinks	
J.C.W. van Doorn-van Bijlevelt	ITH	
F.G.J. van der Meij	ITH	
Vacature	ITH	
M. Honkoop	ITH	
W. Zandbergen	ITH	
J.C. Rinkel	VVD	
E.G.J. Stiekema	VVD	
R.C.P. Vis	VVD	
K.I. Voshol	VVD	
J.M. Boonzaaijer	D66	Afwezig
M.A. van Gooswilligen	D66	
J.J. Staman	D66	
J. Dubbink	PvdA	
W.G.L. Mossink	PvdA	
R.J. Speksnijder	ChristenUnie	
G.J. Vonck-Moes	ChristenUnie	
W. van den Berg	SGP	
P. Ooms	SGP	
W.P. Wilson	Houten Anders!	
Wethouders		
C. van Dalen, wethouder CDA		
H.S. de Groot, wethouder GL		
H.J.C. Geerdes, wethouder VVD		
J. Smith-Visser, wethouder CU		

1.0 Opening, voortzetting van de vergadering van 16 juli 2019

De **voorzitter** heropent de vergadering, voortzetting van de vergadering van dinsdag 16 juli, om 19.00 uur en heet de aanwezigen en luisteraars welkom. Er is een bericht van verhindering ontvangen van mevrouw Boonzaaijer en de heer De Jong.

DEBATAAD

2.0 2019-049 Evaluatie Minimaregelingen

De **voorzitter** geeft voor dit onderwerp de heer Mossink als eerste het woord.

De heer **Mossink** (PvdA) geeft aan dat dit beleid in 2017 al uitvoering op de politieke agenda stond. Nu ruim 2 jaar later is de evaluatie ontvangen. De fractie betreurt het dat deze evaluatie zo lang op zich liet wachten. Temeer omdat het nu hoofdzakelijk een overzicht van de verschillende regelingen heeft opgeleverd. Na heldere ervaringsverhalen en gloedvolle betogen sinds 2017 had de PvdA van deze evaluatie meer verwacht. Voor wie in 2017 al aangaven het hoofd net boven water te kunnen houden en voorbeelden noemden van wat in hun situatie niet en wel hielp om daarmee te dealen, biedt deze evaluatie wel een hele schamele opbrengst. Je zal maar in hun schoenen staan. Er komt noodzakelijkerwijs een vervolgevaluatie en moet de raad nog langer wachten op actie. De PvdA verwacht dat de samenwerking met partners nu wel meer licht zal bieden op verschillende vragen die nog onvoldoende aan bod kwamen. De motiemarkt van 11 april heeft de raad geïnspireerd om aan de slag te gaan met verschillende initiatieven van inwoners. Zo ook op het gebied van het onderwerp wat nu aan de orde is. Een van de indieners overtuigde verschillende raadsleden met voorstellen die hij baseerde op zijn eigen ervaringen uit de dagelijkse praktijk. Die ervaringen worden ook door betrokken instanties herkend. Met de motie die hieruit volgde – en die hier nu aangeboden wordt – verzoekt de fractie het college de gesignaleerde problematiek bij de vervolgevaluatie, samen met de partners, verder in kaart te brengen. De PvdA verzoekt het college in de vervolgevaluatie die ervaring met de huidige partners op de volgende punten verder uit te diepen:

- Welke informatielacunes bestaan er? Hoe kunnen deze worden opgelost?
- Hoe kunnen betrokken instanties beter toegerust worden?
- In hoeverre is er bij de uitvoering in de praktijk voldoende regelruimte om te zorgen dat mensen de ondersteuning krijgen waar ze aanspraak op hebben? Ook als sprake is van veranderende voorwaarden. En met name als zij langdurig op minimaniveau leven. Want de PvdA wil in Houten maatwerk in individuele situaties en de ruimte om naar de intenties van de regeling te kunnen handelen; en niet naar de letter.

Deze motie wordt mede-ingediend door GroenLinks, D66, SGP, ChristenUnie, CDA en Houten Anders!. Dus bijna de voltallige raad schaaft zich hierachter. Het college wordt verzocht de indiener op de motiemarkt hierbij te betrekken. De mening is dat het college snel door moet komen met de volgende stap op deze weg.

De **voorzitter** ontvangt motie 40 met de volgende inhoud. Het betreft de evaluatie van de minimaregelingen en het dictum luidt:

- Het college wordt verzocht in de geplande evaluatie met de huidige partners in kaart te brengen waar informatielacunes met betrekking tot de minimaregelingen bestaan en hoe deze opgelost kunnen worden.
- Daarbij te onderzoeken hoe betrokken instanties beter toegerust kunnen worden, zodat zij de doelgroep beter kunnen informeren over het bestaan van voorzieningen en ondersteunen bij het aanvragen hiervan.
- En te analyseren in hoeverre de bestaande regelgeving en de uitvoeringspraktijk voldoende ruimte biedt voor maatwerk, zodat mensen de ondersteuning krijgen waar ze aanspraak op hebben. En hierbij bijzondere aandacht te besteden aan de situaties waarin eenzelfde persoonlijke situatie vanwege veranderende voorwaarden – bijvoorbeeld de armoedeval – of langdurig leven op een minimaal niveau niet of in veel mindere mate op bestaande voorzieningen terug kan vallen.

- De concrete ervaring van de indiener van de motievoorstellen tijdens de motiemarkt te betrekken bij het vervolg op deze motie.
- Op basis hiervan in het laatste kwartaal 2019 aan de raad een tussenrapportage te sturen over de bevindingen en de voorgestelde maatregelen.

De motie is ondertekend door de door de heer Mossink eerdergenoemde partijen.

De heer **Mossink** (PvdA) meldt aanvullend dat ITH ook een van de medeondertekenaars is.

Mevrouw **Dubbink** (PvdA) heeft een aanvulling op het debat aangaande de Perspectiefnota voor wat betreft stichting Leergeld. Omdat dit onderwerp ook is benoemd in de evaluatie Minimaregelingen is dit de meest handige plek om erop terug te komen. De raad heeft een memo van het college ontvangen over de subsidietoekenning. De memo geeft inderdaad inzicht hierin. Maar het springende punt is nog steeds niet gemaakt. Anders dan in andere jaren is de structurele subsidie van € 20.000 maar deels toegekend en met een ander doel, namelijk organisatiekosten. De Klijnsmagelden zijn, net als vorige jaren, ook toegekend, maar dit betreft geormerkt geld. De prognose is bovendien dat het rijksbudget volgend jaar afneemt, zoals beschreven op pagina 18 van de nota. Dat terwijl Houten zich achter de ambitie heeft geschaard dat uiteindelijk alle 700 kinderen – er zijn er nu ruim 300 bereikt – bereikt worden. Kortom, vanuit het perspectief van de stichting: een tegengestelde richting, minder geld en steeds hogere ambities. De PvdA twijfelt echter niet aan de intenties van alle partners – college, gemeente, ambtenaren en stichting – maar de fractie kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de boel hier niet goed op een rij staat. Dat geeft voeding aan allerlei miscommunicatie en fouten. De fractie gaat er dan ook vanuit dat een goed gesprek wonderen doet en dat er een gezamenlijk gedeelde ambitie is. Ook niet onbelangrijk: stichting Leergeld is een heel belangrijke rol als spil in de strijd tegen armoede toebedeeld. Dus de PvdA ziet uit naar het gesprek van 4 september en hoopt hier een terugkoppeling van de wethouder van te krijgen.

De heer **Staman** (D66) heeft geen vraag voor de heer Mossink, maar wil een eigen toelichting geven op de evaluatie. Minimaregelingen zijn onmisbare instrumenten om iedereen in Houten mee te laten doen en gelijke kansen te bieden. Goed dat met deze evaluatie de regelingen voor de komende periode gewaarborgd kunnen worden. Goed ook dat de benodigde toevoeging van de middelen budgetneutraal kan worden gedaan. Deze evaluatie is een wat feitelijke weergave. Een mooi overzicht en goed om te hebben, maar vooral een mooie eerste stap. De fractie mist een analyse waarin alles bij elkaar komt en hoopt dat de wethouder hier in het vervolg in deze evaluatie meer aandacht aan besteedt. Zijn inwoners, die recht hebben op bepaalde regelingen, wel voldoende op de hoogte van deze regelingen? En hoe kan deze communicatie verbeterd worden? Zijn er kansen op het bieden van maatwerk te verbeteren, zodat minder mensen die hulp hard nodig hebben net buiten de boot vallen? En bijten de verschillende regelingen elkaar niet? Voor D66 zijn dit belangrijke punten om in kaart te brengen. De fractie hoopt dat met de motie die de PvdA zojuist heeft ingediend de wethouder richting te kunnen geven in het vervolg op de evaluatie die nu voorligt.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen vragen aan D66 zijn.

Mevrouw **Engels** (GL) zegt dat GroenLinks blij is met deze eerste evaluatie die inzicht geeft in alle elf regelingen, de betrokken organisaties en de van toepassingen zijnde percentages van toekenning. Kortom, een document waarop verder gebouwd kan worden aan alle minimaregelingen. Uit de evaluatie van het armoedebelaid blijkt helaas dat er in Houten te veel mensen zijn die het niet breed hebben. GroenLinks vindt het daarom logisch dat de gemeente alles uit de kast trekt om deze mensen te helpen. In de RTG werd door diverse partijen gevraagd naar meer onderbouwing van de stelling in de evaluatie dat er geen problemen zijn. Het document is meer een inventarisatie met een beknopte financiële duiding. GroenLinks mist op een aantal punten onderbouwing. Wat betekent het inhoudelijk en financieel als er wel percentages verhoogd worden? Er wordt geschoven met geld uit andere potjes, maar wat zijn daarvan de gevolgen voor mensen die dat aangaat? Wat is het bereik en het effect van de maatregelen? Op deze punten had GroenLinks meer van dit document verwacht.

Geschoven met geld uit andere potjes. Zo wordt bijvoorbeeld uit de stelpost Bijzondere Bijstand € 60.000 gehaald voor het budget Kinderopvang. Wat voor gevolgen heeft dit voor de Bijzondere Bijstand? Is daar geld over dan? En waarom gaat dat geld niet op aan de doelgroep? Is het bedrag structureel? En wordt de Bijzondere Bijstand weer aangevuld? Zomaar wat vragen waarop het antwoord niet gegeven is. Mevrouw Engels vraagt of de wethouder daarop een toelichting kan geven.

GroenLinks is blij dat de wethouder in de RTG de toezegging deed in het najaar bij de evaluatie met de betrokken partners, aandacht te zullen geven aan de bereikbaarheid en effectiviteit van de maatregelen. Een fractie is er erg benieuwd naar. Graag ontvangt GroenLinks nog een herhaling van de toezegging zodat er toegegroeid kan worden naar meer grip op de armoederegelingen door de raad. De afgelopen tijd heeft mevrouw Engels graag meegewerkt aan de motie Evaluatie Minimaregelingen, samen met de PvdA, D66 en de SGP. De motie wil onderzoek naar en inzet van eigentijdse instrumenten, zodat mensen die recht hebben op ondersteuning die niet mislopen doordat hij of zij informatie mist. En ook heel belangrijk: hulp krijgen bij het aanvragen hiervan. Aan de hand van de terugrapportage over de bevindingen en de voorgestelde maatregelen zal hopelijk weer een beter beeld ontstaan hoe en op welke wijze de gemeente zoveel als mogelijk armoede uit geband kan worden. Want dat is toch het doel.

Een pilot Basisinkomen zou heel interessant kunnen zijn als instrument om armoede tegen te gaan. Maar helaas is daar in de raad geen meerderheid voor. De motie kwam voort uit de motiemarkt. Mevrouw Engels wil graag van de gelegenheid gebruikmaken om de initiatiefnemers van deze markt namens de fractie te complimenteren met het initiatief. Er werden een aantal leuke ideeën aangedragen. GroenLinks vindt dit voor herhaling vatbaar.

Dit eerst jaar als raadslid heeft mevrouw Engels zich opnieuw verdiept in de Houtense samenleving en dan met name in het sociaal domein. Wat haar opvalt – en heel positief verrast – is het enorme aantal vrijwilligers dat zich inzet voor allerlei kwetsbare mensen. Mevrouw Engels neemt haar petje er diep voor af.

De heer **Ooms** (SGP) zegt dat mevrouw Engels best kritisch is over het effect van de regeling. Mevrouw Engels stelt alleen een vraag aan de wethouder. Waarom doet mevrouw Engels zelf geen voorstellen?

Mevrouw **Engels** (GL) memoreert dat er een motie ligt, samen met bijvoorbeeld de SGP.

De heer **Ooms** (SGP) memoreert dat mevrouw Engels heel kritisch was over het effect. Zij steunt dit mee. Op dit onderdeel vraagt de heer Ooms waarom mevrouw Engels geen voorstellen doet.

Mevrouw **Engels** (GL) memoreert dat er voorstellen zijn. In het najaar worden de bevindingen van het vervolg van de evaluatie, samen met de partners, verwacht. Dan ontstaat er dus een completer beeld. Op basis daarvan kan GroenLinks weer handelen.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen verdere vragen zijn en geeft mevrouw Vonck het woord voor haar bijdrage.

Mevrouw **Vonck** (CU) staat hier namens de fractie met een dubbel gevoel. De voorliggende evaluatie stemt enerzijds tot tevredenheid: de belofte is nagekomen om de regelingen te evalueren, er zijn belangrijke partijen betrokken en het is duidelijk dat er stappen zijn gemaakt. Tegelijkertijd ervaart de CU het als een beleidsevaluatie en niet als een effectevaluatie. Dat vindt de fractie jammer, maar tegelijkertijd ook begrijpelijk, omdat er keuzes gemaakt moeten worden in de financiën. Alleen dat gaat ook wel een beetje snel. Er had gekozen kunnen worden om de effecten te meten en dan vervolgens een keuze in de financiën te maken. Daarnaast, het is natuurlijk een politieke keuze, het raakt de levens van vele Houtenaren. Het gaat over beleid voor het dagelijks leven van mensen. In de rapportage van het KWIZ staat natuurlijk heel duidelijk dat mensen eigenlijk niet zoveel verschil merken of ze op een 130-grens of 120-grens zitten. Tegelijkertijd is dat wel theoretisch, want de praktijk is natuurlijk veel weerbarstiger. Iemand die aan de ondergrens van 100% zit of aan de boven-

kant, dat maakt nogal wat uit. De CU wil oproepen daar blijvend aandacht voor te hebben, want het gaat hier over mensenlevens, mensen die in de dagelijkse praktijk een schoolreisje niet kunnen betalen, niet mee kunnen doen aan sportactiviteiten. Houten is een welvarende gemeente, dus zal het extra merkbaar zijn voor mensen als ze niet mee kunnen doen. Daarom steunt daarom de motie en roept de wethouder op om er blijvend goed op te monitoren.

De heer **Ooms** (SGP) memoreert dat er nog een motie uit 2017 ligt: herijking Armoedebelief collectiviteitsverzekering. Dat is een oproep om te kijken of die naar 130% gebracht kan worden. Nog met een handtekening van raadslid Hanna Smith. Hoe staat de ChristenUnie nu in deze motie?

De **voorzitter** memoreert dat dit een aangehouden motie uit 2017 is.

Mevrouw **Vonck** (CU) hoort de heer Ooms vragen waarom de CU nu niet alsnog komt met 130%-regeling komt.

De heer **Ooms** (SGP) wil weten hoe de ChristenUnie nu tegenover deze motie staat.

Mevrouw **Vonck** (CU) memoreert dat dat in 2017 was. Het is algemeen bekend dat er financiële keuzes worden gemaakt. Daar is voor de ChristenUnie niets aan veranderd. Zij willen dat alle Houtenaren die tussen wal en schip vallen, bereikt worden. Tegelijkertijd moeten er keuzes gemaakt worden. Dat is ook waarom de ChristenUnie instemt met de voorliggende evaluatie en ook meedoen met de motie waar de SGP ook haar handtekening onder heeft gezet.

Mevrouw **Boersma** (CDA) noemt dat in de motie wordt gevraagd om de inkomensgrens voor deelname aan de verzekering te verhogen tot 130%. Die inkomensgrens is al tot 150%. Mevrouw Boersma snapt daarom het nut niet van deze motie.

De heer **Ooms** (SGP) memoreert dat aangaande de tegemoetkoming de bijdrage die mensen ontvangen op 120% ligt. Het onderzoek was om dat naar 130% te brengen.

Mevrouw **Boersma** (CDA) begrijpt waar het over gaat. Wellicht heeft de heer Ooms niet de tekst in de motie heeft staan, die hij wel bedoeld heeft. Ook in de evaluatie Minimaregelingen staat wie er deel mag nemen aan deze verzekering. Tot 120% wordt een bijdrage van de gemeente uitgekeerd, tot 150% mag deelgenomen worden aan de verzekering. In de aangehaalde motie staat alleen maar dat de inkomensgrens om deel te nemen verhoogd zou moeten worden. Mevrouw Boersma kan daarom niet volgen waarom dit er nu staat.

De **voorzitter** geeft mevrouw Vonck wederom het woord over de aangehouden motie uit 2017.

Mevrouw **Vonck** (CU) heeft er niet zoveel aan toe te voegen. Zij dankt mevrouw Boersma voor haar aanvulling.

De heer **Speksnijder** (CU) memoreert dat deze motie 2 à 3 keer is aangehouden in afwachting van de nu voorliggende evaluatie. De heer Speksnijder is van mening dat deze motie niet in het debat betrokken hoeft te worden.

De **voorzitter** vraagt of deze motie ingetrokken wordt.

De heer **Speksnijder** (CU) zegt dat dit naar zijn mening niet aan de orde is.

De **voorzitter** benoemt de aangehouden motie wat gaat over het minimebeleid en de 130%. Het lijkt de voorzitter dat deze in de discussie wordt betrokken. Maar het is aan de indieners wat ermee gedaan wordt in afwachting van de stemming later deze vergadering.

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Boersma voor haar betoog.

Mevrouw **Boersma** (CDA) vraagt zich af wat als ze zelf met al die regelingen te maken zou hebben. Zij heeft zelf vijf kinderen, die allang van school af zijn. De regelingen zijn inmiddels veranderd. Hoe zou het mevrouw Boersma nu vergaan als haar kinderen nu op de basis-school zaten. De schoolvakantie komt eraan, maar straks moet er weer schoolgeld betaald worden. Mevrouw Boersma weet de weg en weet ook dat zij via de WIL schoolkosten terug kan krijgen. Op de site leest zij: bent u ouder of verzorger van schoolgaande kinderen en heeft u kosten voor bijvoorbeeld schoolreisjes, sportkleding of schrijfmateriaal, dan kunt u een bijdrage voor deze indirecte schoolkosten krijgen. Gelukkig. Maar dan: belangrijk; stuur van de gemaakte kosten per kind aankoopbonnen mee met het aanvraagformulier. Zonder bonnen kunnen wij uw aanvraag niet in behandeling nemen. Dus ik moet eerst betalen. Hoeveel nachten slaap ik slecht? De kans is groter dat men de weg niet weet. En als men de regeling al kent, moet men ook de naam van de regeling weten. Dan is het heel mooi dat stichting Leergeld helpt. Ook zij lopen ertegenaan dat men eerst moet betalen en pas veel later geld terugkrijgt. De stichting schiet gelukkig het geld voor. Vanaf komend schooljaar is de regeling indirecte schoolkosten ondergebracht bij stichting Leergeld. Zij kennen de mensen en kunnen veel sneller handelen. Mevrouw Boersma heeft in de RTG gevraagd of dat betekent dat dat maatwerk is. De wethouder heeft dat bevestigd. Uitvoerende partners, zoals Budgethulp Houten en stichting Leergeld leveren steeds meer maatwerk. Het resultaat van het maatwerk is dat het geld terechtkomt bij de mensen die dat het hardst nodig hebben. Dat is precies wat de gemeente wil.

Is er zicht op het effect van de regelingen? De Adviesraad wil graag meer inzicht, net als de raad. Het gesprek met de wethouder in de RTG leidde tot de mogelijkheid veel vragen mee te nemen in de evaluatie met de huidige partners in de tweede helft van 2019. Zij kennen de dagelijkse praktijk. Ze kunnen vertellen wat goed gaat en waar ze tegenaan lopen. Hier sluit de motie van de PvdA goed bij aan. Mooi ook dat deze motie voortkomt uit de motiemarkt. Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar vooral een zaak van 'niet mee kunnen doen'. Geen schoolgeld betalen is geen schoolreisje. En de dag na het schoolreisje ziek, omdat de dag begint met verhalen over hoe leuk het was. Aan de gemeente om te doen wat kan om de regelingen inzichtelijk en toegankelijk te maken en om steeds meer maatwerk te leveren.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen vragen zijn en geeft de heer Ooms het woord voor zijn bijdrage.

De heer **Ooms** (SGP) heeft kennisgenomen van het raadsvoorstel Minimaregelingen. De SGP denkt dat het college haar best doet het geld goed te besteden. In navolging van andere partijen wil de heer Ooms meegeven dat er weinig zicht is op het effect van de regelingen. Of beter, het maatschappelijk effect of de effectiviteit van de regelingen. Maar dat daar nog onderzoek naar gedaan moet worden. De wethouder heeft in de RTG aangegeven dat het onderzoek veel geld kost en hier alsnog niet voor kiest, maar wel de landelijke ontwikkelingen volgt en zo nodig toepast op Houten. Het gevolg is dan wel dat het lastig is de individuele regelingen te beoordelen of dat er een keuze uit gemaakt kan worden. Nogmaals, de SGP had graag gezien dat de inkomensgrens voor de bijdrage aan mensen met een collectiviteitsverzekering naar 130% zou gaan. Maar door een gebrek aan gegevens kan de fractie dit ook niet goed beoordelen. In 2017 is gevraagd naar een onderzoek hiernaar, maar deze motie is aangehouden. De motie is daarna op verzoek van diverse partijen nogmaals aangehouden, omdat deze toen net voor de verkiezingen in stemming gebracht zou worden. Dat werd toen te politiek geacht en zou er over het graf geregeerd worden. Maar het college geeft in het voorstel aan de normen voor de minima in deze regeling niet aan te passen. De heer Ooms houdt hem graag nog even aan voor de evaluatie later dit jaar.

Voor de rest van deze bijdrage verwijst de SGP naar de bijdrage van de PvdA over de motie, die de SGP mede heeft vormgegeven. De heer Ooms geeft complimenten voor de verwoording.

De heer **Stiekema** (VVD) vindt, namens de VVD, dat het raadsvoorstel een prima weergave is, dat het goed werk is en zij vertrouwen volledig op de evaluatie die nog gaat komen. Met betrekking tot de aangehouden motie wil de heer Stiekema aangeven – omdat er in de toelichting staat dat het benodigde geld gedekt zou moeten worden uit het sociaal domein – dat

hij verwacht dat er een ombuigingsvoorstel aan gekoppeld zal worden voor de kosten die deze motie zal opleveren.

De heer **Corporaal** (GL) stelt vast dat de aangehouden motie toch voor wat verwarring zorgt. De heer Corporaal vraagt aan de wethouder of het inderdaad klopt dat het meedoen aan de collectieve minimaregeling inderdaad verhoogd is ten opzichte van de situatie in 2017, zodat dit allemaal overbodig is geworden.

Mevrouw **Dubbink** (PvdA) zegt dat in het rapport op pagina 14 staat hoe het zit.

Mevrouw **Boersma** (CDA) zegt dat het in 2017 ook al mogelijk was om tot 150% te gaan.

De **voorzitter** stelt voor aan de indiener van de aangehouden motie om te kijken wat hij er-mee doet, want het is ook voor het college prettig om moties, aangeraden aan het college, een keer af te handelen. De voorzitter heeft de wens geen lange lijst met openstaande moties te hebben.

De heer **Van der Meij** (ITH) geeft aan dat de eerste evaluatie een start is. ITH ziet uit naar volgende evaluaties van het Kindpakket en de samenwerking met partners. ITH hoopt dat deze evaluaties wel wat uitgebreider zullen zijn. Verder kan ITH zich goed aansluiten bij het betoog van de PvdA.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen aanvullende vragen zijn en geeft de wethouder het woord.

Wethouder **Geerdes** start met de collectieve ziektekostenverzekering. Mevrouw Boersma heeft uitgelegd hoe het zit voor wat betreft het bereik van de regeling. Dus tot 150% mag er deelgenomen worden. Dit heeft een voordeel omdat men meedoet aan het collectief. Tot 120% wordt hierop een korting gegeven. De wethouder vindt dat er wel inzichtelijk is gebracht welke budgetten naar welke regeling gaat. De wethouder heeft ook bewust een aantal regelingen door laten rekenen wat het verhogen van de inkomensgrens betekent. Heel concreet staat er dat als de collectieve ziektekostenverzekering verhoogt naar 130% kost dat € 50.000. Dus dat is niet zo ingewikkeld. Het college heeft dat juist ook in samenhang met de Perspectiefnota willen behandelen. Als hiervoor gekozen wordt, moet er of € 50.000 extra in de Perspectiefnota ingebracht worden of moet dit uit een andere regeling worden gehaald. Waar het gaat over het keuzes maken voor de regeling, even los van de effectiviteit en het bereik – bereik is nog weer een andere, die staat er namelijk wel – kan er vandaag een keuze gemaakt worden. De wethouder is van mening dat het voor de motie zelf goed is als daar een keer een ei over wordt gelegd. Ook de volgende evaluatie zal geen financiële zijn, omdat dit niet gekoppeld is aan een begroting of iets dergelijks.

De **voorzitter** vraagt de wethouder wat zijn huidige mening is over de aangehouden motie.

Wethouder **Geerdes** vindt hetgeen er nu ligt een passend pakket en ziet daar geen ruimte om met bepaalde inkomensgrenzen te schuiven. Concluderend raadt de wethouder de motie af.

De wethouder omarmt de door de PvdA ingediende motie. Het college gaat daarmee aan de slag. Tijdens de RTG is er goed besproken dat deze evaluatie een start is. Misschien moet het geen evaluatie genoemd worden, maar meer het doorontwikkelen van het armoedebestrijd, waarvan nu heel goed in beeld is welke regelingen er zijn en wat het bereik van de regelingen is. Het is ook zichtbaar hoe de financiën zich ontwikkelen in de afgelopen jaren bij die verschillende regelingen. Maar er fluctueert nogal wat. Dat is ook zichtbaar in de overzichten. Als het gaat over de Bijzondere Bijstand is te zien dat de kosten voor bewindvoering in de afgelopen jaren fors is toegenomen. Dit geldt ook voor het jaar dat de gemeente statushouders heeft gehad. Dat is ook de reden dat in de begroting het maximale bedrag wat tot nu toe aan Bijzondere Bijstand is uitgegeven, is opgenomen. Maar het college ziet wel mogelijkheden om bijvoorbeeld op die bewindvoering tot besparingen te komen. Dat wil niet zeggen dat de Bijzondere Bijstand ingewikkelder is om te bereiken of dat er minder mensen bereikt worden. Maar het zit hem dan vooral op uitvoeringskosten. Want de vergoeding op

kinderopvang is gewoon een wettelijke plicht, omdat dit kinderopvang met een medische indicatie betreft.

De wethouder gaat vervolgens inhoudelijk in op de motie. Het college wil juist ook graag naar hoe de informatie richting de doelgroep verbeterd kan worden. Op Hulpwijzer Houten is veel informatie beschikbaar. Iedere instantie heeft ook weer zijn eigen website of Facebookpagina met informatie. Dat is inderdaad een van de punten die het college in september met de betrokken partners zal bespreken. Goed om de raad ook te informeren dat de gemeente deelneemt aan het Cosey Project. Dit is een Europees project wat staat voor Cocreation of Service Innovation in Europe. Dat gaat allemaal over het verbeteren van dienstverlening aan de Houtenaren. In Houten is ervoor gekozen om dat te richten op deze doelgroep. Dus dan gaat het ook over wat er precies met mensen gebeurt als ze afhankelijk zijn van regelingen. Vaak ontstaan er dan juist problemen als ze aan het werk willen en dan niet precies weten welke regeling nog wel toegepast kan worden en welke niet. Daardoor komen mensen in de problemen. Daar is dat Cosey Project op gericht. Maar ook op de e-dienstverlening: wat voor soort app kan er gebruikt worden om schulden te voorkomen of om de beschikbaarheid van middelen duidelijker te maken. Er zijn er in het hele land inmiddels tientallen ontwikkeld, dus het college zal, samen met de partners, bekijken welke app voor Houten gebruikt zou kunnen worden.

Over het analyseren in punt drie. Het analyseren van bestaande regelgeving loopt daar wat in mee. In de RTG is een gesprek geweest of de effectiviteit echt gemeten kan worden. Het voordeel van maatwerk is dat maatwerk geleverd kan worden op al die verschillende situaties waarin mensen kunnen zitten. Het nadeel daarvan is dat er geen standaarden zijn waar iedereen langs de meetlat gelegd kan worden. Dus er moet nog gekeken worden naar op welke manier er iets over de effectiviteit gezegd kan worden. Maar belangrijker dat er in beeld is wat het effect is van al die verschillende regelingen op het leven van mensen en de verschillende fases die ze daarin doormaken. Of dat nu is dat mensen thuis moeten zitten of aan het werk kunnen of vrijwilligerswerk doen, daar is inderdaad nog veel op te winnen. Dit krijgt een vervolg in het najaar en zal het college nog bespreken met de raad.

Mevrouw **Dubbink** (PvdA) vraagt of de wethouder nog wil reageren op haar opmerking of de wethouder bereid is in het gesprek rondom stichting Leergeld nog het een en ander te corrigeren.

Wethouder **Geerdes** bevestigt dit. In plaats van corrigeren zal het 'uitleggen' heten. De € 20.000 waarover steeds gesproken wordt, is niet structureel. Dus het goed daar goed over in gesprek te gaan. Maar het is nu bekend dat dat gesprek geopend is en na de zomer weer verder gaat.

De heer **Corporaal** (GL) hoort de wethouder zeggen dat het bedrag van de Bijzondere Bijstand van de kinderopvang naar kinderen met een medische indicatie gaat. Maar tot welk inkomen gaat dat? GroenLinks had de indruk dat dat niet alleen echt voor de minima bedoeld was.

Wethouder **Geerdes** bevestigt dat dit wel geld is wat voor de minima bedoeld is. Maar de wethouder zal dit nog even uitzoeken.

De heer **Corporaal** (GL) hoort dan ook graag tot welk bedrag is. Is dit tot 100%, 110%, 120%. 130%?

Wethouder **Geerdes** zal dit verder uitzoeken.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen verdere vragen aan de wethouder zijn en dat het onderwerp gereed is voor de besluitvormende raad.

3.0 2019-047 Zienswijze op begrotingswijziging WIL 2019 en de begroting en het beleidsplan WIL 2020

De **voorzitter** geeft de heer Staman het woord voor zijn betoog.

De heer **Staman** (D66) zegt dat deze avond wat bijzonder voelt, omdat het voelt als een soort jubileum. Niet omdat hij exact een jaar geleden zijn maiden speech uit mocht spreken, maar wel omdat de heer Staman in zijn maiden speech de vorige begrotingswijziging van WIL behandelde. Het voelt dus een beetje alsof de cirkel rond is. Nu de begrotingswijziging voor 2019 en de begroting voor 2020 voorliggen, moet de heer Staman na het lezen van de stukken veel terugdenken aan dat eerste debat. Temeer omdat de gemeente op veel punten weer in hetzelfde schuitje zit. Net als vorig jaar vraagt men zich af waarom er geïnvesteerd wordt in bepaalde organisatiekosten – een nieuw intranet, een nieuw atrium – terwijl er nog niet duidelijk is welke kant de gemeente echt op wil gaan met WIL. Men zou kunnen zeggen dat de kosten voor Houten beperkt zijn, maar met de komende bezuinigingen en het stilzetten van het mooie initiatief 'De Houtense Werkplaats' in het achterhoofd doet dat toch pijn. Ook geeft D66 net als vorig jaar aan dat de fractie baalt dat de uitvoeringskosten nog steeds niet omlaaggaan, maar juist stijgen. Net als vorig jaar vraagt de fractie aan WIL of de gemeente bij beleidsmatige keuzes met financiële consequenties aan de voorkant kan worden meegenomen, zodat men niet voor verrassingen komt te staan. Dit werd overigens ook gevraagd in de zienswijze op de Kaderbrief 2019, de zienswijze op de Begroting 2018 en de zienswijze op de Begrotingswijziging 2017. Hier lijkt iets niet goed te gaan. De roep van D66 om meer transparantie bij financiële keuzes lijkt een vast onderdeel te zijn geworden van de planning- en controlcyclus. Dat moet doorbroken worden. Het is goed om te zien dat de wethouder deze zorg en kritiek ook uit en een stevige zienswijze heeft opgesteld. De wethouder gaf daarnaast tijdens de RTG aan dat ook de gemeente hierin aan de voorkant wat scherper zou kunnen zijn. Dit zou D66 graag wat concreter willen hebben. Welke concrete acties gaat de wethouder, als lid van het DB van WIL ondernemen om dit in de toekomst te voorkomen? Wat kan en gaat de wethouder doen om te voorkomen dat er volgend jaar weer dezelfde kritiek geuit wordt.

D66 is ook blij dat de gemeente nu daadwerkelijk met de innovatieagenda aan de slag gaat. Ook blij dat de Houtense Werktafel de ruimte krijgt om lokaal maatwerk te bieden aan de inwoners. Maar zoals gezegd, baalt D66 dat de Houtense Werkplaats voorlopig geen doorgang kan vinden. Maar met de nieuwe manier waarop het P-budget ingezet wordt, is dat te begrijpen. Wel moet voorkomen worden dat het initiatief in een diepe la verdwijnt. D66 vraagt de wethouder daarom om een toezegging dat hij zich in zal spannen om de Houtense werkplaats in 2020 alsnog van de grond te krijgen. Want de Houtenaren binnen het sociaal domein integraal, op maat en lokaal vooruit te helpen, blijft voor de fractie de ambitie en een mooie stip aan de horizon.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen vragen zijn.

De heer **Mossink** (PvdA) memoreert dat het college de raad vraagt in te stemmen met de begrotingswijziging 2019 en de begroting 2020 van WIL. In de de voorgelegde zienswijze bespeurt de PvdA daarbij terecht een kritische toonzetting. Het college zegt zelfs nadrukkelijk 'nee' tegen een viertal voorgestelde budgetverruiming. Het staat er niet met zoveel woorden, maar de PvdA leest tussen de regels door dat de samenwerking tussen deze gemeenschappelijke regeling niet meer van harte wordt beleden. Misschien moet maar eens op tafel komen dat de wederzijdse liefde bekoeld is. Hier kunnen wel redenen voor bedacht worden. De gemeenschappelijke regeling is opgezet om samen met vier andere gemeenten schaalvoordeel te halen bij de uitvoering. Vanaf de start heeft Houten ook ruimte gevraagd voor een eigen koers en voor maatwerk. Dat kan wringen met deze gemeenschappelijke uitvoering. Het moment voor een goede herijking tussen de pro's en de contra's van deze gemeenschappelijke regeling komt dichterbij.

Ongeacht het antwoord op deze meer fundamentele vraag, is zichtbaar dat het college kiest om te vertrouwen op een betere bestuurlijk functioneren en zal de resultaten op basis van de gemaakte afspraken kritisch volgen. Het lijkt de PvdA een juiste insteek en vraagt het college dan ook om op deze wijze en met deze houding door te gaan in de samenwerking met WIL. Maar de PvdA staat ook open voor een meer fundamentele discussie over de gemeenschappelijke regeling.

De heer **Stiekema** (VVD) zal op het gevaar af dat hij gaat herhalen van wat er al is gezegd, wil hij het toch even kwijt. De heer Stiekema heeft zich namelijk behoorlijk verbeterd in de

voorbereiding op dit onderwerp. Ook om dezelfde oorzaken als die al zijn genoemd. De VVD vraagt al jaren om reële termijnen om een zienswijze in te dienen. Wat is de reactie van WIL? De termijn wordt verkort. Al jaren dringt de gemeente aan op meer transparantie en informatie vooraf ten aanzien van beleidsmatige keuzes met financiële consequenties. Iedere keer zonder resultaat. De WIL gaat gewoon haar gang. In het raadsvoorstel worden ook weer meerdere voorbeelden genoemd. Al sinds 2014 vraagt WIL om extra middelen die ervoor moeten zorgen dat de uitvoeringskosten dalen. Geen enkel resultaat. Sterker nog, de uitvoeringskosten zijn voor Houten inmiddels al met 50% gestegen.

Dan de toon in de begrotingswijziging. Citerend: 'de bedrijfsomgeving van WIL is zeer dynamisch. WIL heeft geen reserve of innovatiepotje. De begrotingswijziging is dus per definitie noodzakelijk.' Dat zegt gewoon alles. De WIL haalt haar schouders bij voorbaat op bij zienswijzen en gaat gewoon lekker door. Nu ligt dan die zienswijze voor de begrotingswijziging 2019 en begroting 2020 voor. Ook hierin wordt duidelijk gemaakt dat de VVD het met meerdere zaken niet eens is. De VVD is het net als de commissie Verbonden Partijen zeer eens met de voorzet van het college. De VVD heeft alleen niet zoveel illusies over de effectiviteit van de zienswijze. Resultaten uit het verleden zouden nog weleens garanties kunnen bieden voor de toekomst. Dus vanuit de VVD ook de vraag aan de wethouder wat hij gaat doen in het DB en de heer Jimmink in het AB om te zorgen dat de zienswijze er wel toe gaat doen.

Maar de raad mag ook zelfkritisch zijn. Zeker de partijen in deze raad die ook partijen hebben in de vier andere gemeenten die deelnemen aan de WIL. De heer Stiekema doet aan allen de oproep om ook met de collega's een keer een goed stevig woordje te wisselen. Houten is telkens erg kritisch en iedere keer wordt terug gehoord dat Houten de enige is. Heeft de raad dan niet genoeg contact met de collega's in andere gemeenten? De VVD heeft geconcludeerd dat dat ook vaak komt, omdat die zienswijze-termijn erg kort is.

Mevrouw **Boersma** (CDA) heeft contact met andere CDA-fracties. Zij vonden het niet nodig deze fractie te ondersteunen. Dat bevestigt het beeld dat andere gemeenten er anders in staan.

De heer **Stiekema** (VVD) dankt voor deze aanvulling. De heer Stiekema kan zich zo voorstellen dat als er goede argumenten zijn en geprobeerd wordt de collega's het juiste inzicht te geven, dat het dan wel helpt. En als dat niet zo is, is Houten misschien de enige die het zo ziet. De heer Stiekema is van mening dat daar een kans ligt. Daarvoor is het wel nodig dat de termijn om een zienswijze in te dienen ruim genoeg is. Daartoe een oproep aan de wethouder om daar zijn best voor te doen.

Het pleidooi van de heer Mossink zou hij niet zo hebben voorbereid, maar de heer Stiekema ondersteunt het van harte om eens heel kritisch te kijken naar of Houten hier wel verder mee moet gaan. De heer Stiekema vreest dat het antwoord zal zijn dat het dan nog veel en veel duurder wordt en minder efficiënt. Maar wellicht kan de wethouder daar in het antwoord op de vraag van de PvdA helderheid in verschaffen.

De heer **Ooms** (SGP) vraagt wat de heer Stiekema ervan vindt als de woordvoerders van de andere raden uit de WIL hier uitgenodigd worden en zelf het gesprek organiseren? Er kan wel individueel contact zijn, maar het voorstel is er collectief over te praten. Misschien kan de griffie hierin faciliteren om dat eens te doen.

De heer **Stiekema** (VVD) zou op deze suggestie willen antwoorden met dat hij de heer Ooms in IJsselstein heeft gemist een paar weken. Daar was namelijk een bijeenkomst waar drie raadsleden waren, zes ambtenaren van de gemeente Houten. Alle andere gemeenten waren prima vertegenwoordigd. De heer Stiekema zat daar eigenlijk met het schaamrood op de kaken.

De heer **Ooms** (SGP) had er graag willen zijn, maar hij was in het buitenland bij nog zwakkere mensen. Soms moet er een keuze gemaakt worden. Maar anders was hij er geweest.

De heer **Jimmink** (GroenLinks) heeft een aanvulling op wat de heer Stiekema zegt over contact met andere raden. De heer Jimmink vindt het een sympathiek iets om de raden bij elkaar te roepen. GroenLinks zelf zit met de andere raden in een app-groep. Het komt er gewoon echt op neer dat in heel veel gemeenten dit onderwerp gewoon niet zo kritisch beleefd wordt. Nieuw is dat Nieuwegein nu een motie heeft aangenomen die vraagt om beschut werk. Dat is raadsbreed gegaan. In Lopik is een discussie geweest over het volgen van de zienswijze van Houten, maar die heeft het op de een of andere manier niet gehaald. Houten zit er dus echt vrij solo in.

De heer **Van den Berg** (SGP) vindt het een interessant punt over gemeenschappelijke regelingen. Dat wil de heer Van den Berg niet al te zeer uitbreiden. Maar is er niet gewoon een democratisch tekort als er gesproken wordt over een gemeenschappelijke regeling die Houten eigenlijk zelf is. Houten is die gemeenschappelijke regeling. Dus hoe kan het nou dat toch ervaren wordt dat deze gemeente daar eigenlijk te weinig invloed op heeft. Dus een goed punt, maar daar moet het college en de raad iets mee. Misschien zit er in het systeem iets niet helemaal goed.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen verdere vragen zijn en geeft de heer Jimmink het woord.

De heer **Jimmink** (GL) start zijn betoog eerst als raadslid voor GroenLinks en zal daarna de vraag van de heer Stiekema beantwoorden vanuit de andere rol.

De heer Jimmink heeft de begrotingswijziging en de zienswijzebrief van de gemeente gelezen en is het eens met de zienswijze. Vanuit de sociale grondhouding van GroenLinks vindt de heer Jimmink dat de overheid een ruimhartige houding moet hebben richting de mensen die hulp nodig hebben. Dat betekent dat als WIL zo'n beleid voert, de gemeente daar geld voor over moet hebben. Ook moet de gemeente bereid zijn om geld uit te trekken voor frictiekosten als de dienstverlening verandert. Maar er moet wel van tevoren afgesproken worden wat er moet gebeuren, wat het gaat kosten en wie het besluit daarover neemt. Echter de gemeente stevent nu af op tekorten in het sociaal domein en daarvoor moeten keuzes gemaakt worden. Dingen die niet direct de hulpvragers ten goede komen en ook niet onmiddellijk noodzakelijk lijken, zijn dan niet logisch. Bijvoorbeeld de verbouwing van het atrium in het Nieuwegeinse gemeentehuis en een nieuw intranet. Dit geldt ook voor het jongerenloket en dat voor het aanbieden van beschut werk een nieuw proces nodig is. Misschien is het zelfs wel beter dit zelf in Houten te gaan regelen.

Nog een opmerking over de KPI's. KPI staat voor Key Performance Indicator. Dat is jargon voor behaalde resultaten in Houten. Dat gaat dan om dingen als hoeveel mensen er zijn geholpen, wat het heeft gekost, et cetera. Als er binnen WIL meer lokaal gewerkt zal worden en willen zien hoe het armoedebelief in Houten werkt, zijn deze KPI's nodig. Men wil tenslotte de controle houden over wat er uitgegeven wordt en wat dat oplevert. Aan de andere kant moet uitgekeken worden dat er niet te veel van deze KPI's ingevoerd worden, want dat brengt ook weer administratie met zich mee. Daarnaast kunnen KPI's ongewenst gedrag veroorzaken. De heer Jimmink hoopt dat er de komende tijd ruimte is voor een goede dialoog met de wethouder en WIL om concreter te krijgen welke KPI's er mogelijk en wenselijk zijn.

Aangaande zijn rol in het AB van WIL riep de heer Stiekema de heer Jimmink op om een keer een trendbreuk te maken in de herhaalde zienswijze op het gebied van termijnen, begrotingswijzigingen en dat soort zaken. Even de context: WIL is op dit moment de winkel aan het verbouwen, terwijl de winkel open is. Allerlei dingen veranderen, zoals Vijfheerenlanden die uittreedt, wetswijzigingen die veranderen. Daar heeft WIL het mee te doen. In het AB – en DB, de heer Jimmink zit daar niet bij – is regelmatig een discussie geweest over termijnen. Het komt er nu al op neer dat in november, 1,5 jaar voor er een begroting ingaat, het begin van de begroting bijvoorbeeld al gemaakt wordt. WIL zit daar met allerlei spagaten van hoe verder naar voren begonnen wordt met het maken van allerlei beleidsdocumenten, hoe abstracter ze worden. In het komende AB van half september zal de inhoud van de zienswijze van alle gemeenten worden bekeken. Het is ook zo dat gemeente Houten daar behoorlijk solo in opereert. De heer Jimmink heeft het idee dat deze gemeente wel goed gehoord wordt. Maar dat gezien de complexiteit van de discussies er ook andere zaken meegewogen

moeten worden. Maar de heer Jimmink gaat daar heel erg zijn best doen om het belang van Houten daar te vertegenwoordigen, want dat is zijn rol in het AB van WIL.

Mevrouw **Boersma** (CDA) hoort een beetje de verontschuldiging die WIL vaker laat horen: WIL is altijd met iets bezig. Mevrouw Boersma zou het zeer op prijs stellen als de heer Jimmink, in zijn rol als vertegenwoordiger van deze raad, hier steviger op in gaat zetten.

Mevrouw **Dubbink** (PvdA) heeft vaker gevraagd te rapporteren hoe het gaat. Misschien dat de raad dan wat beter de vinger aan de pols kan houden. Misschien kan hier met de griffie samen iets ingebouwd worden, want de raad heeft tot dusverre weinig terugkoppeling gehoord van de heer Jimmink als vertegenwoordiger van het AB.

De heer **Stiekema** (VVD) waardeert deze reactie. Memorierend aan zijn betoog vraagt WIL al vijf jaar om meer geld, zodat ze minder geld gaan uitgeven. Het enige wat er gebeurt, is dat het steeds meer wordt. Dat zijn de feiten. De heer Jimmink refereert aan veel inspanningen die gedaan worden, maar resultaten ontbreken gewoon. De heer Stiekema vindt dat de heer Jimmink dat aanhangig moet maken in het AB, dusdanig dat het effect gaat hebben. Waarschijnlijk zal dat de heer Jimmink niet in zijn eentje lukken, maar de heer Stiekema hoopt wel dat de heer Jimmink zich daarvoor inzet.

Wat de heer **Jimmink** (GL) in deze discussie overduidelijk merkt, is dat er een grens is bereikt, juist ten aanzien van die onderwerpen die al zo lang slepen. Dat geeft de heer Jimmink juist weer extra motivatie en argumenten om daar eens een keer echt zijn tanden in te zetten. De heer Jimmink geeft mevrouw Dubbink gelijk en zal daar met de griffie mee aan de slag gaan, zodat hij bijvoorbeeld twee keer jaar tijdens de RTG een documentje over in kan leveren.

De **voorzitter** dankt de heer Jimmink voor zijn bijdrage en geeft de heer Wilson het woord.

De heer **Wilson** (HA!) zegt de klant de dienstverlening zou moeten ontvangen, zoals de gemeente dat wenst. Weet Houten zelf wat de gemeente met de WIL willen? Het lijkt erop dat de gemeente alleen staat in haar wensen. De overige Lekstroomgemeenten hebben veel minder problemen met de WIL dan Houten. Ligt dat aan de WIL of moet de gemeente eens naar zichzelf kijken? Houten Anders! is erg blij met hoe de gemeente deze zienswijze heeft geschreven. Het is een goede, kritische analyse waar Houten Anders! zich zeker in kan vinden. Het is teleurstellend dat de gemeente weinig invloed uit kan oefenen op het beleid van het dagelijks bestuur van de WIL. Het proces blijkt zo te zijn dat het aandeel van Houten in de uiteindelijke beslissing dusdanig klein dat Houten de grip op het proces dreigt te verliezen. Houten Anders! wil haar zorgen uiten over de gemeente kan anticiperen op toekomstige wijzigingen op bezuinigingsvraagstukken. Is dit niet het moment om de samenwerking met de WIL te evalueren? Welke alternatieven zijn er als de gemeente niet meer met de WIL verder wil of kan? Het lijkt Houten Anders! verstandig om voorbereid te zijn op eventueel te maken keuzes. De brief van de WIL van 5 juli jongstleden bevestigt de zorg dat de gemeente te weinig grip hebben. Houten Anders! heeft één vraag aan de wethouder. Stel dat Houten Anders! de motie ter evaluatie van de samenwerking met de WIL indienen, zal de wethouder deze steunen?

De **voorzitter** stelt vast dat er geen vragen zijn en geeft de heer Van der Meij het woord.

De heer **Van der Meij** (ITH) stelt dat de kosten op het sociaal domein al jaren hoger zijn dan de inkomsten hiervoor. Gezien de maatregelen die al genomen moeten worden op dit domein betekent dat er alleen noodzakelijke kosten vergoed moeten worden. De extra budgetten voor zaken als het atrium, jongerenloket, intranet en beschut werk ziet ITH niet als noodzakelijk. De gemeente wordt al geconfronteerd met een hogere bijdrage van de uitvoeringskosten, wat leidt tot extra bezuinigingen voor Houten. ITH is dan ook kritisch op de logheid en de bureaucratie van de WIL.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen vragen zijn en geeft de heer Speksnijder het woord.

De heer **Speksnijder** (CU) is het zeer eens met het onvermogen van de WIL om de uitvoeringskosten in de hand te houden. Het is allemaal al voorbijgekomen. De ChristenUnie is het zeer eens met de voorgestelde zienswijze. Daarnaast neemt de ChristenUnie de oproep van de VVD ter harte om de collega-fracties in de Lekstroomgemeenten aan te spreken.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen vragen zijn en geeft de heer Ooms het woord.

De heer **Ooms** (SGP) zal niet verder iets toevoegen dan dat hij de kritische reacties steunt. In deze is de heer Ooms ook blij met de kritische reactie van het college en steunt deze volledig.

De **voorzitter** geeft wethouder Geerdes het woord voor een reactie.

Wethouder **Geerdes** geeft aan dat als het college een heel kritische zienswijze voorlegt het gevaar is dat de raad er een schepje bovenop doet. Maar de wethouder legt het nu zo uit dat hij blij is dat de lijn waarop de heer Jimmink en de wethouder in het AB opereren wordt ondersteund. Beide heren zijn namelijk kritisch op de WIL. Net als de heer Jimmink wil de wethouder zeggen dat er heel veel wel goed gaat. Daarvoor verwijst de wethouder naar het jaarverslag. Kijkend naar de klanttevredenheid, naar welke producten allemaal gebeuren, dan gebeurt er heel veel. De uitvoeringskosten is voor de heer Jimmink en de wethouder het heikele punt. Die nemen jaar op jaar zichtbaar toe. En op het moment dat er innovatietrajecten plaatsvinden waar – als het goed is – een inverteertheffect uit volgt, is dat inverteertheffect niet zichtbaar of het wordt op een andere plek in de organisatie waar de uitvoering dan weer stijgt, tenietgedaan op die manier. Daar blijven de heer Jimmink en de wethouder kritisch op. Om te voorkomen dat men hier volgend jaar op dezelfde manier weer staan – dat kwam vanuit de VVD, maar ook vanuit D66 – heeft de wethouder in de RTG al aangegeven dat men op zichzelf kritisch moet zijn. Want op het moment dat een bepaald beleid geïntensiveerd wordt, daarmee geeft de raad eigenlijk ook de opdracht dat mensen binnen WIL gaan lopen en iets gaan uitvoeren. Wat tot consequentie heeft dat uitvoeringskosten gaan lopen. Want nu al gedaan wordt – daar is de wethouder scherp op – is dat op het moment dat er bepaalde pilots worden gestart waarbij gezegd wordt dat daar een keer de uitvoeringskosten door verlaagd worden, dan wil de wethouder dat eerst beter onderbouwd hebben en ingeboekt voordat de gemeente 'ja' zegt tegen zo'n pilot. De wethouder had het net over bewindvoeringskosten. Er ligt een pilot voor klaar om te kijken of deze kosten naar beneden gebracht kunnen worden. Maar dan wil de wethouder eerst weten wat het daadwerkelijke effect zal zijn op die kosten, voordat er instemming zal plaatsvinden. Zo'n voorstel wordt eerst teruggestuurd voor een betere onderbouwing.

De wethouder is in de afgelopen zelf ook een keer de mist ingegaan. De Cliëntenraad heeft al langere tijd de wens om de betaaldatum naar voren te halen. De versbakken wethouders hebben gezegd dat de te gaan doen. Achteraf zegt de WIL terecht dat daar kosten aan verbonden zijn door terugvorderingsacties die daaruit voortkomen. Dat enthousiasme leidt soms ook tot extra kosten. Men moet daarom meer alert zijn naar elkaar toe.

Daarnaast heeft de gemeente zelf de innovatieagenda ingezet om het participatiedeel meer lokaal te maken. Dan komt er meer inzicht in de Houtense klanten en de trajecten die die klanten lopen en welke kosten daartegenover staan. Dat is zeker ook een verbetering. De wethouder is ook positief over de manier waarop de WIL met de gemeente samenwerkt om die innovatieagenda vorm te geven. Inmiddels is het zo de gemeente haar eigen werkteam heeft van zo'n 6, 7 man die de Houtense klanten kan bedienen. De wethouder is zelf niet toe aan evaluatie, zeker niet als het dusdanig verstrekkend zou kunnen zijn dat de gemeente geen onderdeel meer zou zijn van de GR-WIL. Want de wethouder kent geen gemeente meer die de totale taak van Werk en Inkomen zelfstandig zou kunnen doen. Voor een groot deel kan Houten nu ook leunen op de expertise binnen WIL. Ook de schaalgrootte met WIL is er een: in de uitvoering lokaal zou de gemeente niet die dingen kunnen doen die WIL nu wel doet.

Maar de wethouder is ook nog niet klaar in het kijken naar wat meer lokaal kan. Net zijn al de schoolkosten besproken, die nu door stichting Leergeld worden uitgevoerd. Kijkend naar het netwerk rond schuldhulpverlening, met de schuldhulpmaatjes in Houten, hoe zich dat

ontwikkeld heeft, vindt dat de wethouder op dat vlak echt kansen liggen om dat veel meer bij de inwoners te organiseren. De wethouder zou het veel meer vanuit dat spoor aan willen vliegen. Kijken wat er op een goede manier lokaal georganiseerd kan worden en gebruikmakend van de expertise die op de schaal van WIL wel georganiseerd kan worden. Ook waar het gaat over een regionale arbeidsmarkt is het echt van belang daar echt op regionale schaal op samen te werken.

De heer **Staman** (D66) memoreert zijn verzoek om een toezegging rondom de Houtense Werkplaats. Of de wethouder de raad meer kan vertellen over of dat in 2020 uitgevoerd kan worden en hier een beeld bij schetsen.

Wethouder **Geerdes** geeft aan dat de gemeente nu bezig is met de Houtense Werktafel. De Houtense Werktafel is de pilot waarin de gemeente een groep mensen wilde gaan volgen of deze mensen ontschot binnen het sociaal domein verder geholpen konden worden. De principes van die Houtense Werkplaats worden zoveel mogelijk overgenomen in de Houtense Werktafel. Het enige wat er financieel niet gedaan kan worden met de middelen die beschikbaar zijn is ook daar echt een groep mensen aan koppelen. Dus die principes wil de gemeente zoveel mogelijk overeind houden en de leidende principes laten zijn binnen de Houtense Werktafel. Volgend jaar zal er inderdaad gekeken worden of er nog mogelijkheden zijn om de Houtense Werkplaats weer op te pakken.

De **voorzitter** stelt vast dat dit onderwerp gereed is voor de besluitvormende raad.

4.0 2019-046 Startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)

De heer **Ooms** (SGP) heeft het boek 'De onbewoonbare aarde' van David Wallace-Wells gelezen. Op de achterkant staat: 'als we niet willen dat onze kleinkinderen ons vervloeken, dan moeten we allemaal dit boek lezen'. Hartelijk aanbevolen dus. Het is een ware zelfpijniging om dit boek te lezen. Iedere pagina van de eerste helft van dit boek staat vol feiten van het klimaat nu en de cijfers met redelijke voorspellingen over klimaatveranderingen in de toekomst. Het is veel erger dan de heer Ooms dacht. De gevolgen zijn heftig: droogte, overstroming, hittesterte, natuurbranden, stervende oceanen, ongezonde lucht. Niet over 50 jaar, maar het gebeurt nu al. Wallace behandelt het met pijnlijke precisie. De heer Ooms komt regelmatig in Burkina Faso in West-Afrika en de scenario's zijn niet gunstig voor hun hoofdstad Ouagadougou. Voor het einde van deze eeuw is het goed mogelijk dat dit een onleefbare plek is. Te heet. En Houten ligt dan misschien wel aan de zee. Er werd misschien jaren gedacht dat men de natuur onder controle had, maar helaas. Het lijkt wel of de natuur schreeuwt 'en nu ophouden'. Het is misschien allemaal wel wat minder maakbaar dan we dachten, maar dat ontslaat men niet van de dure plicht om verantwoordelijkheid te nemen.

Dan de RES. Er kan gediscussieerd worden of de RES in dit licht ambitieus genoeg is om het tij te keren. Maar de heer Ooms wil niet voorstellen daar nu over te discussiëren, want de SGP maakt zich zorgen over de uitvoerbaarheid van de RES. Dus eerst maar eens zorgen dat de RES überhaupt wordt uitgevoerd. Waarom maakt de SGP zich zorgen? Het Economisch Instituut voor de Bouw vindt de uitgangspunten van het klimaatakkoord niet realistisch: de kosten zijn veel te laag ingeschat. Dat wordt lastig uitleggen aan de burger. En dat mag de gemeente doen. Het Rijk laat het afweten. Waar de SGP bang voor is, is verlies van draagvlak op lange termijn. Een voorbeeld. 100% van het gas af en huizen duurzaam maken is voor veel woningen lastig. Het EIB adviseert daarom te kiezen voor de hybride ketel. Dat levert een daling van 85% in het gasverbruik op, maar kost wel veel minder. Hoe staat de wethouder hierin? Gaat de wethouder voor het ideaalplaatje of gaat de wethouder voor haalbaarheid en draagvlak?

Draagvlak, dat vindt de SGP dus ook belangrijk. De gemeente moet maximaal inzetten op lokaal draagvlak. Met bewoners en voor bewoners, is het motto van de SGP. De SGP dient daarom twee moties in om dat concreet te maken. Als eerste wil de SGP dat duurzame energie-initiatieven minimaal 50% lokaal draagvlak nastreven. Deze motie is mede-ondersteund door D66, ITH en GroenLinks.

De **voorzitter** neemt motie 41 in ontvangst. Het betreft de startnotitie Regionale Energie Strategie en lokaal eigenaarschap energie. Het dictum luidt:

- Verzoekt het college bij het opstellen van nieuw beleid als uitgangspunt te hanteren dat bij duurzaamheidsinitiatieven gestreefd wordt naar minimaal 50% lokaal (coöperatief) eigenaarschap.

De **Ooms** (SGP) wil graag, om gelijk een concreet stapje te maken naar de uitvoering naar de RES, Energiecoöperatie Opgewekt Houten een handje helpen in het realiseren van hun ambitie voor zonnedaken. Dit is verwoord in de tweede motie, mede-ondersteund door ITH.

De **voorzitter** neemt motie 42 in ontvangst. Het betreft daken voor zonnepanelen. Het dictum luidt:

- Verzoekt het college
 - Een lijst van minimaal tien daken op te stellen als potentiële projecten voor Opgewekt Houten, waarin Houtenaren kunnen participeren.
 - De coöperatie te ondersteunen in het aanschrijven van alle pandeigenaren in Houten van 2.000 m² of meer of zij hun pand ter beschikking willen stellen voor zonnepanelen (het dak dient geschikt te zijn voor zonnepanelen of eenvoudig geschikt gemaakt kunnen worden).

De heer **Ooms** (SGP) zegt dat omdat de SGP zich zorgen maakt over de uitvoerbaarheid van de RES wil de SGP ook voorstellen om zwaarder in te zetten op een bredere energiemix van andere technieken en energiedragers. En niet alleen zon en wind. En ook daar dient de SGP een motie voor in.

De **voorzitter** neemt motie 43 in ontvangst. Het betreft de energiemix. Het dictum luidt:

- Verzoekt het college om alle vormen van energieopwekking als mogelijke energiebronnen en/of opslagmiddelen mee te nemen in de verdere ontwikkeling van de Regionale Energie Strategie U16.

De heer **Ooms** (SGP) vult aan dat deze motie mede is ondertekend door CDA en VVD en medevormgegeven door de VVD.

De SGP definieert niet welke technieken in deze motie, maar de fractie denkt zelf bijvoorbeeld aan waterstof, thermische energie en ook de nieuwe generatie kernenergie. Zeeland heeft daar geen problemen mee.

De Regionale Energie Strategie ligt voor. De achterliggende gedachte is dat de CO₂ drastisch verlaagd moet worden om een verdere temperatuurstijging op de aarde te voorkomen. Echter, de energievoorziening is slechts verantwoordelijk voor een deel van de uitstoot.

De heer **Pelleboer** (CDA) wil reageren op de toespeling op de motie van de energiemix. Het CDA heeft meegetekend, maar met het idee dat alles opengehouden wordt en dat het idee van de nucleaire energie eruit wordt gehaald. Het CDA heeft namelijk geen zin in een nucleair energiedebat in Houten.

De heer **Stiekema** (VVD) reageert ook omdat de VVD de motie mede heeft vormgegeven. In eerste instantie werd er gewag gemaakt van innovatieve vormen van energie. Dat is volgens de VVD geen kernenergie en ook een prima oplossing. Maar het is vooral een discussie die in Den Haag thuishoort en niet in deze gemeenteraad. Daarnaast wil de VVD juist het uit de techniek houden. Laat de markt of de technici de techniek doen. En de gemeente als regelgevers de regels en randvoorwaarden bepalen. Vandaar dat de VVD het uit de techniek wilde houden.

De heer **Ooms** (SGP) is van mening dat de motie helder is, maar de SGP denkt daar ook aan en willen dit onderwerp best bespreken. Wanneer anderen daar niet over willen praten, is dat prima.

De energievoorziening is slecht voor een deel verantwoordelijk voor de uitstoot. Cement is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor een derde van alle CO₂-uitstoot. Althans, dat beweert

Wallace. Een groei van 5.000 woningen in de gemeente Houten wordt in het licht van CO₂-uitstoot een probleem. Er ligt een energieplan voor en daarom dient de SGP geen motie in voor reductie van het gebruik van cement. Maar wel wil de SGP de wethouder vragen om eens een keer te praten over CO₂-neutrale groei in Houten of in U16-verband.

Mevrouw **Dubbink** (PvdA) wil in eerste instantie een vraag stellen over de motie die oproept voor lokaal eigenaarschap. Stel dat een overheid 100% eigenaar is, dan is het algemeen belang. Legt de gemeente zich dan niet heel erg vast door minimaal 50% lokaal eigenaarschap te doen? Schiet de gemeente haar doel dan niet voorbij?

De heer **Ooms** (SGP) memoreert dat in de motie wordt **gestreefd naar** lokaal eigenaarschap. Dat sluit de opmerking van mevrouw Dubbink niet uit. Maar om het draagvlak op lange termijn goed te houden, ziet de SGP graag dat er meer eigenaarschap komt. De SGP eist het niet, maar streeft er wel naar.

De heer **Pelleboer** (CDA) heeft een vraag over de motie met betrekking tot daken voor zonnepanelen. De coöperatie Opgewekt Houten heeft op dit moment de capaciteit om 4 tot 6 daken te kunnen realiseren. In de motie wordt 10 daken genoemd. Is het wel mogelijk dat deze coöperatie het gaat doen? Daarnaast is de motie specifiek toegespitst op deze coöperatie, maar zijn er nog heel veel andere opties mogelijk om dit doel te behalen. Hierdoor wordt de motie namelijk heel erg nauw.

De heer **Ooms** (SGP) bevestigt dat het inderdaad een nauwe motie is. Dat is bekend. Op dit moment is er één lokale coöperatie die zich actief bezighoudt met het volleggen van daken. Er is aangegeven dat ze de komende jaren graag 4 tot 6 projecten per jaar doen, maar dat ze er tegenaan lopen dat er onvoldoende geschikte daken zijn. Zij ontvangen daarvoor graag steun van de gemeente. Daarnaast is bekend, in het geval dat een groot onderzoek gewenst zou zijn, wat de huidige capaciteit van de afdeling Duurzaamheid wat laag is. Daarom heeft de heer Ooms gevraagd, om een beperkte bijdrage als eerste, concrete stap in de uitvoering van de RES, om een kleiner onderzoekje uit te voeren, zodat deze mensen met hun vrijwilligersapparaat een slag voor Houten kunnen maken.

De heer **Stiekema** (VVD) vraagt zich af of dit vanuit concurrentieoogpunt eigenlijk wel mag, dat zo'n coöperatie daarbij geholpen wordt vanuit de gemeente. Wat is er eigenlijk moeilijk aan om een rondje te maken om eens te kijken waar die grote daken zijn en daar gewoon aan te bellen. Het is de heer Stiekema niet duidelijk waarom de gemeente dit zou moeten doen.

De heer **Ooms** (SGP) geeft aan dat de coöperatie zeker rondrijdt en een lijst met daken heeft waar ze mogelijk mee aan de slag kunnen. Maar dat vraagt best wel wat onderzoek. Deze coöperatie heeft ook een aantal daken van de gemeente vol gelegd. De vraag is of de gemeente nog daken heeft. En omdat het lastig is, was het verzoek vanuit de coöperatie een zetje in de rug te geven.

Mevrouw **Dubbink** (PvdA) vraagt of als de gemeente zich wat dwingender op gaat stellen – want 'een handje helpen' klinkt allemaal heel vriendelijk. Maar wat verwacht de coöperatie nu eigenlijk van de gemeente? Dus welke rol moet de gemeente pakken? Faciliterend of sturend? Of handhavend?

De heer **Ooms** (SGP) zegt dat de coöperatie concreet vraagt of de gemeente een aantal daken kan identificeren, waar de coöperatie nieuwe zonnepanelen op kan leggen, zodat de gemeente de Houtenaren mobiliseert. Het is niet meer dan een lijstje met de geschikte daken. Daarnaast heeft de coöperatie gevraagd of de gemeente kan helpen om een aantal bedrijven aan te schrijven of te vragen of de coöperatie hiermee geholpen kan worden. Zij vinden het namelijk lastig om te beoordelen hoe die daken zijn. In het verleden heeft de gemeente ook twee daken aangedragen. De vraag is om nog een zetje te geven. De heer Ooms is van mening dat het geld van de gemeente dan goed besteed wordt, in combinatie met het vrijwilligersapparaat erachter. De heer Ooms is van mening dat de gemeente werk doet wat geheel in lijn ligt met wat in de RES staat.

De heer **Stiekema** (VVD) kent Opgewekt Houten als een partij die de weg naar het gemeentehuis prima kent. Daar zit een wethouder die staat te springen om allerlei dingen te doen die, als ze enigszins kunnen, in de lijn liggen met wat Opgewekt Houten wil. Een club die ook prima de weg naar 't Groentje en Omroep Houten weet. Hiermee wordt deze motie overbodig.

De heer **Veldkamp** (GL) heeft zelf ook met de heer Kistemaker van Groen Zonnig Houten gepraat. Deze vertelde dat het probleem niet zozeer de daken zijn, maar dat de eigenaren van die panden beren op de weg zien en dat het niet zo soepel gaat. Dus dat het eigenlijk mooi zou zijn als de wethouder nog eens wat vriendelijke druk zou uitoefenen. De heer Veldkamp heeft het idee dat zij dat al wil gaan doen. Dus misschien is het handig als de wethouder daar zelf wat over zegt.

De heer **Pelleboer** (CDA) bevestigt hetgeen de heer Stiekema zegt dat de coöperatie heel goed de weg naar het gemeentehuis kent, maar ook naar heel veel ondernemers in het buitengebied om daar zonnepanelen te plaatsen. Er is al vernomen dat de coöperatie al met heel veel mensen daar in contact is. Verder sluit de heer Pelleboer zich aan bij de woorden van de heer Veldkamp.

De heer **Speksnijder** (CU) heeft een vraag over het begin van het betoog van de heer Ooms. De heer Ooms begon met een vlammend betoog over kleinkinderen, Houten aan de zee. Dit vond de heer Speksnijder duidelijke taal. Vergeleken met het debat over de Goyerbrug leek het erop dat de heer Ooms de ChristenUnie en GroenLinks ging overtoepen. Leidt het genoemde boek tot meer inzichten over bijvoorbeeld meer windenergie? Wat kan men nog meer van de SGP verwachten?

De heer **Ooms** (SGP) memoreert dat de SGP niet blij is met windmolens en niet willen dat de provincie volgeplempt wordt met windmolens. De heer Ooms is van mening dat er met voldoende alternatieve technieken heel veel bereikt kan worden. De heer Ooms heeft er een paar genoemd. Daar is die windmolen dus niet voor nodig. Dat heeft ook betrekking op het lokale draagvlak. De SGP is bang het lokale draagvlak te verliezen: help die burger nou met dingen waar wel draagvlak voor is.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen aanvullende vragen zijn en geeft de heer Veldkamp het woord voor zijn betoog.

De heer **Veldkamp** (GL) zegt dat dit het zoveelste pak papier vanuit de provincie of de U16 lijkt te zijn. Maar feitelijk is het ontzettend belangrijk. Het gaat over doelstellingen en proces. Kijkend naar de doelstellingen. In lijn met het landelijk beleid stelt men als doel dat er één terawattuur per jaar aan duurzame stroom opgewekt moet worden. Dat lijkt niet zoveel, maar omgerekend is dat 16 keer een windpark Goyerbrug of 70 keer een zonnenveld, zoals die tot nu toe in de raad is goedgekeurd. Dat komt neer op 14 km² als de gemeente alles met zon zou willen doen. Dat zal waarschijnlijk gaan. Maar toch, het laat zien dat het ontzettende opgave is, want het moet ook allemaal in ongeveer tien jaar. Wat betreft de warmte heeft de heer Veldkamp geen doelstelling kunnen vinden. Wellicht heeft dit te maken met de onzekerheid in het rijksbeleid. Maar misschien is het ook niet zo erg dat die doelstelling nog niet zo duidelijk is, want kijkend naar wat er sowieso al gedaan moet worden. De gemeente moet naar 50% duurzame energie in 2030, het huidige niveau is 3%. Dus men moet zich het vuur uit de sloffen lopen om überhaupt wezenlijke voortgang in die richting te kunnen boeken. Dat maakt dat het op dit moment niet zo belangrijk is wat het doel precies is.

Dan wat betreft het proces. Dat lijkt in orde. Iedereen praat mee en uiteindelijk beslist de raad, zoals het hoort. Maar afgevraagd kan worden of dit niet een beetje fictief is. Want stel dat er een onderhandelingsresultaat ligt van de U16 en Houten als enige zegt dat niet te willen – omdat hier bijvoorbeeld te veel zonnenvelden komen wat de gemeente niet ziet zitten. Eigenlijk kan de gemeente dan geen 'nee' meer zeggen. De heer Veldkamp vraagt de wethouder of er moment komt dat de raad wat eerder – als die plannen nog niet zo vastliggen – daar iets van kan vinden.

GroenLinks is het eens met het voorstel van het college. Daarmee kan het betoog van GroenLinks worden afgesloten, namelijk met het gebruikelijke groene, constructieve, optimistische verhaal. De heer Veldkamp begint zich echter af te vragen of dat verhaal nog wel zo goed is. Kijkend naar hoe groot het probleem is en wat ertegenover staat qua inspanningen.

Toen de heer Veldkamp dit verhaal schreef, vroeg hij zich ineens af hoe men in Zeeland in 1952 geredeneerd zou hebben. Eigenlijk is die dijkverzwaring wel nodig, maar waarschijnlijk moet er toch goed gekeken worden of dat niet te veel vruchtbare landbouwgrond kost. En inderdaad, het dorp zou misschien zijn deel moet doen aan die dijkverzwaring, maar laten we nou niet het braafste jongetje van de klas willen zijn en niet te ver voor de troepen uit lopen. Het is bekend wat er daarna is gebeurd. Het onaangename is – zoals de heer Ooms ook al zei – dat dat weer dreigt te gebeuren. Volgens de beste wetenschappelijke zal Nederland aan het eind van deze eeuw weer overstromen. Dat kan men zich letterlijk niet voorstellen. Dat is zo'n grote verandering, dat krijgt men gewoon niet in zijn hoofd. Ook de heer Veldkamp niet. Als dat geen crisis is waar wat aan gedaan zou moeten worden, wat is dan wel een crisis? De Utrechtse raad heeft dan ook een klimaatcrisis uitgeroepen. Natuurlijk, een symbolisch gebaar. Maar wellicht dat zij het scherper zien dan de regering, die onlangs heeft gezegd dat men niet te hard moet lopen en het beleid daarop afstemt.

Een voorbeeld. Om aan het urgendavonnis te voldoen zou er volgend jaar nog 9 megaton CO₂ bespaard moeten worden. Nu zijn er een maatregelen die genomen kunnen worden, die niets kosten en vandaag gedaan kunnen worden. Dit zou ongeveer 1 megaton opleveren. Een daarvan is reductie van de maximumsnelheid op de snelwegen van 130 naar 100 kilometer per uur. Het feit dat men daarover niet wil praten, bevestigt dat men de ernst niet beseft.

Wat kan Houten zelf doen, want het speelt toch allemaal in Den Haag? Dat is waar. De heer Veldkamp wil twee dingen meegeven aan de wethouder en haar mening daarover horen. In de RES zouden twee dingen gedaan moeten worden:

1. Men moet zich niet laten vertragen door de RES. Houten moet gewoon in volle kracht doorgaan met haar eigen doelstelling. Want ieder geïsoleerd huis en geplaatst zonnepaneel is meegenomen.
2. Focus op die punten in de RES waarmee grote slagen gemaakt kunnen worden. Dat is wind, zon, misschien warmte en isolatie. Daarnaast de oproep niet te veel te kijken naar allerlei innovatieve dingen, omdat dat veel te veel tijd gaat kosten. Maar focus op die 80% waar men werkelijk iets kan doen.

De heer **Ooms** (SGP) memoreert dat de heer Veldkamp vol gas in Houten wil. Het Rijk komt echter met zeer beperkte middelen over de brug. Hoe wil de heer Veldkamp dat realiseren?

De heer **Veldkamp** (GL) kan hier alleen een uiterst onbevredigend antwoord op geven. Natuurlijk wil GroenLinks veel meer doen, maar er moet gedaan worden wat mogelijk is binnen de bestaande middelen. Misschien kunnen de mensen die de regeringspartijen hier vertegenwoordigen nog eens naar Den Haag bellen of er niet wat meer geld naar de gemeenten kan komen. Maar de heer Ooms heeft gelijk: het Rijk laat het er lelijk bij zitten en de gemeente moet het weer zelf oplossen.

De heer Veldkamp vraagt zich tenslotte af of hij misschien niet – in verband met de ernst van het probleem – ieder betoog af zou moeten sluiten met de woorden: 'voorts ben ik van mening dat er meer gedaan moet worden om de klimaatcrisis te bestrijden'.

De heer **Pelleboer** (CDA) checkt wat de heer Veldkamp noemde: of 16 windparken Goyerbrug of ...

De heer **Veldkamp** (GL) vult aan: 70 zonnevelden.

De heer **Pelleboer** (CDA) vraagt of het een 'of' is.

De heer **Veldkamp** (GL) zegt dat het een beetje hypothetisch is.

De heer **Pelleboer** (CDA) vindt het wel interessant, omdat er in Houten al een windpark Goyerbrug is, daarnaast nog een ander windpark. Er zijn al een heel aantal zonnevelden. Dat betekent dat deze bij 16 andere gemeenten neergelegd kunnen worden.

De heer **Veldkamp** (GL) beaamt dat dit zou kunnen. Maar er moet natuurlijk ook gekeken naar de beschikbare ruimte in iedere gemeente. Maar in principe heeft de heer Pelleboer gelijk. Het zou mooi zijn als iedereen zijn eigen deel zou kunnen doen. Maar het hangt af van de bebouwing op het terrein.

De **voorzitter** rondt dit betoog af en geeft de heer Stiekema het woord.

De heer **Stiekema** (VVD) maakt de rekensom volledig: het is ongeveer een derde kerncentrale.

In het raadsvoorstel Startnotitie Regionale Energie Strategie wordt voorgesteld om met de omringende gemeenten samen te werken om de energietransitie vorm te geven. De VVD kan dat van harte ondersteunen. De VVD wil namelijk de regie houden en niet dat dat uit handen gegeven wordt. En dat wanneer Houten niet mee wil doen de Rijksoverheid op een gegeven moment de oplossing bedenkt. De VVD heeft nog wel een paar kritische punten en daaraan gekoppelde vragen aan de wethouder.

Het is namelijk van belang om emotie en feiten goed te scheiden. Het is niet zo heel erg ter zake doende – want dat is ook rijksbeleid – maar de heer Stiekema wil het wel noemen. Er staan namelijk in de startnotitie: ‘de keuze om te stoppen met de gaswinning in Groningen, maakt een energietransitie noodzakelijk’. Wat een onzin. Gas kan namelijk ook geïmporteerd worden, men kan het energiesysteem laten zoals het is. Van het gas af gaan is een politieke, Haagse keuze. Het is geen noodzakelijkheid. Die feiten en emotie moet echt gescheiden worden. De heer Stiekema komt zelf uit Groningen en is bekend met hoeveel last mensen daarvan kunnen hebben. Maar het is niet dat het feit dat men van het gas af moet een directe link met Groningen moet hebben. Het is wel een emotionele link.

Wat niet heel erg veel benadrukt wordt en wat de heer Stiekema erg goed vindt in het verhaal is dat er ook gekeken wordt naar isolatie. Alles wat niet wordt verbruikt, hoeft niet vergroend te worden. Dat wordt te vaak onvoldoende benadrukt. Dat het nu wel gedaan wordt, stemt de VVD tevreden.

De VVD heeft ook nog wel wat zorgen. De VVD is bang dat men, net als in het vorige raadsvoorstel, de komende jaren geconfronteerd wordt met ‘ach, daar heb je Houten weer, die hebben een andere mening. Jammer, maar we gaan lekker door, want de rest denkt er nou eenmaal anders over’. Kan de wethouder bevestigen dat dat bij de rest niet zo werkt, dat de gemeente wel in control blijft bij de energietransitie in Houten?

Met de raadsvoorstel wordt ingestemd met een aantal inhoudelijke uitgangspunten om te komen tot RES. Over een aantal belangrijke uitgangspunten heeft de VVD nog wat vragen.

- Het uitgangspunt ‘aansluiten bij de landelijke doelstellingen en scope en een evenredige realistische bijdrage hieraan leveren’ daarvan is de VVD van mening dat Houten al veel heeft gedaan. Kan de wethouder bevestigen dat de al gerealiseerde projecten meetellen en dat de huidige situatie niet als 0-meting geldt?
- De uitgangspunten ‘zorgvuldige afweging voor het toevoegen van grootschalige energieopwekking’ en ‘de lokale omgeving moet voordelen ervaren van duurzame energieprojecten’. Wie bepaalt wat een zorgvuldige afweging is? Of wat de voordelen zijn voor de lokale omgeving? Deze uitgangspunten zouden nog weleens onder die groepsdruk kunnen gaan verschuiven.
- Ten aanzien van het uitgangspunt ‘deelnemende overheden zijn bereid om eigen beleidskaders en uitgangspunten ter discussie te stellen’. Daar begint het bij de VVD echt wel te wringen. Wordt daar het risico van druk uit de U16 niet heel erg groot? Kan de wethouder bevestigen dat de raad nog steeds over haar eigen beleidskaders en uitgangspunten gaat?

Hierna zou de motivatie komen waarom de VVD de motie samen met de SGP en het CDA hebben ingediend. Deze zal de heer Stiekema achterwege laten, deze zijn namelijk net al toegelicht.

Het is logisch dat de gemeente regionaal moet optrekken om schaalvoordeel te behalen en geen tegenstrijdige doelstelling of elkaar tegenwerkende projecten moet starten. Wel behoudt de VVD zich het recht voor om te allen tijde de afweging te maken ten aanzien van wat realistisch, haalbaar en wenselijk is. Dat betekent dat toekomstige projecten niet automatisch de goedkeuring van de VVD zullen krijgen.

Mevrouw **Dubbink** (PvdA) memoreert dat de heer Stiekema tijdens de RTG ook nogal wat gewag maakte van het feit dat hij vond dat het begrenst moest zijn aan kosten. Hij noemde € 20.000 wat toch echt wel de garantie moest zijn dat er niet meer aan besteed zou worden. Dat hoort mevrouw Dubbink nu niet meer terug. Vindt de heer Stiekema dit nu niet meer belangrijk?

De heer **Stiekema** (VVD) vindt dit nog ontzettend belangrijk. In de bijdrage over de Perspectiefnota is dat al genoemd. Het zou een dubbeling zijn om dat nu weer te noemen. Maar ieder project zal de VVD goed beoordelen op haalbaarheid en wat de VVD realistisch en redelijk vindt.

De **voorzitter** dankt de heer Stiekema voor zijn bijdrage en geeft de heer Pelleboer het woord.

De heer **Pelleboer** (CDA) memoreert dat de heer Ooms voor de noodzaak van de hele energiestrategie al een gloedvol betoog heeft gehouden. Daar zal de heer Pelleboer verder niet op ingaan. Hij wil zijn bijdrage dan ook vooral op drie punten aanstippen.

Allereerst een aantal vragen voor de wethouder. Daarna een aantal opmerkingen over hoe de raad in het proces in de lead blijft. Afsluitend wordt een motie ingediend wat betrekking heeft op het zonnepanelen wat per 1 januari 2020 afloopt.

Allereerst drie vragen aan de wethouder:

- De lokale samenleving, organisaties en bedrijven moeten betrokken worden bij de totstandkoming van het concept Regionale Energie Strategie. Hoe wil de wethouder dit precies gaan organiseren? Welke ideeën heeft zij hiervoor? In het raadsvoorstel is te lezen dat er voor de stakeholders al een bijeenkomst is geweest. Maar met betrekking tot de inwoners, welke evenementen worden er georganiseerd? Of hoe is de wethouder dit van plan?
- In de RES moet een uiteindelijk bod tussen de 1 en 2 terrawatt komen te staan. Dat heeft een enorme impact. Hoe zeker is de gemeente hiervan? Ter vergelijking van de taakstelling 6.000 megawatt wind op land heeft de provincie Utrecht maar 65,5 megawatt hoeven te doen. Dat is dus maar 1%. Waarom zou men dan wel 1 tot 2 terrawatt van de 42 terrawatt in totaal moeten oppakken?

De heer **Stiekema** (VVD) wil de heer Pelleboer erop wijzen dat het gaat om terrawattuur. Dat is wel degelijk iets anders. Het is goed de juiste termen te gebruiken.

De heer **Pelleboer** (CDA) zal in het in het vervolg over terrawattuur hebben, maar het gaat hem om de vergelijking: 1% van de 6.000 megawatt en 1 terrawattuur van de 42 terrawattuur is veel meer dan dat.

Het gaat de heer **Stiekema** (VVD) erom dat de heer Pelleboer hem het idee geeft te weten waar hij het over heeft.

De heer **Pelleboer** (CDA) benoemt het derde punt. In de RES wordt nergens gesproken over mobiliteit. Is dat helemaal buiten beschouwing gelaten? Want dat gaat natuurlijk ook een hele grote impact hebben.

Hoe blijft de raad in de lead in dit proces? Het lijkt erop dat na het vaststellen van de startnotitie het proces om tot een RES te komen goed op gang komt en de raad pas weer in beeld komt bij het besluit over het concept-bod. In de tussentijd worden er allerlei plannen gemaakt, wordt er met inwoners en organisaties gesproken, moet er binnen U16 ook heel veel worden afgestemd. Dat heeft impact. Wellicht ook op de kaders die binnen de gemeente gezamenlijk zijn vastgesteld. Het is een snelkookpan, waarbij het CDA het heel erg belangrijk vindt daar goed op aangehaakt te blijven. Eerst bij de samenleving en organisaties het net ophalen en – voor wat betreft het CDA – ook bij de raad, voordat het concept ter besluitvorming wordt gelegd. De CDA vond de sessie met de raad over de ruimtelijke visie daarin als voorbeeld heel erg geslaagd. Het CDA stelt voor dat de wethouder een soortgelijke werksessie met de raad houdt tijdens het proces om tot zo'n concept-bod te komen.

Het derde punt, over het uitnodigingskader zonnevelden. De heer Pelleboer wil benadrukken dat voor het CDA de 100 hectare niet ter discussie staat. Het CDA ziet echter ook dat er allerlei ontwikkelingen zijn, waarvan de fractie vindt dat deze mooi in de evaluatie een plek kunnen krijgen nu de gemeente twee jaar bezig is. Grote ontwikkelaars met weinig binding in het gebied die grondeigenaren benaderen met lucratieve aanbiedingen, boeren die pachten die daardoor de dupe zijn, vragen over hoe de participatie in zonnevelden het beste plaats kan vinden en natuurlijk ook de RES zelf en het komende bod wat de gemeente moet doen. Is het dan wel zo verstandig om het huidige kader per 1 januari 2020 te verlengen en daarna pas te gaan evalueren? Moet er niet juist eerst een evaluatie plaatsvinden waarin onder andere deze punten meegenomen worden? En daarna te besluiten of de gemeente het kader door wil zetten. Daartoe dient de CDA ook een motie in, medeondertekend door Houten Anders!, PvdA, SGP en ITH.

Het CDA wenst de wethouder heel veel succes in dit proces voor de Regionale Energie Strategie, waarvan zij vanuit de U16 mede de kar trekt. Tevens ziet het CDA, met de ervaring van vorige week bij de sessie over de ruimtelijke visie, uit naar een evenzo inspirerende en geslaagd werkatelier over de Regionale Energie Strategie.

De **voorzitter** neemt motie 44 in ontvangst. Het betreft het kader zonnevelden. Het dictum luidt:

- Draagt het college op het beleidskader voor zonnevelden per 1 januari niet automatisch te verlengen, maar eerst een evaluatie uit te voeren.
- Op basis van de evaluatie te besluiten of het kader met een jaar verlengd kan worden of aangepast moet worden en dit voornemen aan de raad voor te leggen.

De heer **Stiekema** (VVD) vraagt zich af of dit zomaar kan. Er is een bepaald beleidskader afgesproken, waarbinnen is aangegeven dat van 100 hectare eerst wordt bekeken hoe dat gaat. Daar is goed over gesproken. Als er, voordat er 100 hectare is ingevuld, halverwege wordt geëvalueerd, vraagt de heer Stiekema zich af of dat wel netjes is.

De heer **Pelleboer** (CDA) geeft aan dat in datzelfde kader heel duidelijk is beschreven dat het tot 1 januari 2020 loopt. Zo stond het ook in het raadsvoorstel van 2017, waarin is besloten dat er een kader vastgesteld wordt wat op een aantal punten wordt afgetopt. Namelijk a, de 100 hectare en b, dat het tot 1 januari 2020 loopt.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) heeft de indruk dat er destijds besloten is om tot 100 hectare te gaan en voor eind 2019 te evalueren. De heer Van Gooswilligen merkt dat er bij verschillende partijen daar een verschillende beleving bij is. Sommigen hebben de indruk dat het gemaximaliseerd is tot 100 hectare. Dat is niet zo. Er is besloten om, voordat de 100 hectare is bereikt, te evalueren, en ook voor 2020. Wat is de bedoeling? Wil het CDA afremmen of gas bijgeven? Wil het CDA andere voorwaarden scheppen? Aan de wethouder is de vraag of het mogelijk is tussentijds – bijvoorbeeld na Q1 of Q2, daar is namelijk eerder ook over gesproken – te evalueren en dan per direct andere voorwaarden te scheppen?

De heer **Pelleboer** (CDA) geeft aan dat in het raadsvoorstel en het vastgestelde plan het idee was om eind 2019 te evalueren. Het kader liep op 1 januari 2020 af. Het idee erachter is natuurlijk: er wordt gezamenlijk geëvalueerd, waarna gekeken kan worden of men met het bestaande kader, waar 2,5 jaar mee is geëxperimenteerd, verder wil gaan. Of dat dit eerst

nog aangepast moet worden en daar na 1 januari 2020 mee verder gaat. Omdat die evaluatie nu niet in 2019 plaats kan vinden – zoals te lezen is in de Perspectiefnota – maar ergens in 2020 komt, denkt het CDA dat het wel belangrijk is om die lijn en die volgordelijkheid natuurlijk gewoon vast te houden. Want het is niet voor niets dat de gemeente 2,5 jaar de tijd heeft genomen om hier ervaring in op te gaan doen. En het is belangrijk dat die evaluatie juist gebruikt wordt om op basis van de output van de evaluatie goed te beoordelen of dit de weg is waarop de gemeente door wil blijven gaan. Of dat er iets bijgestuurd moet worden.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) heeft nog niet echt een antwoord gekregen op zijn vraag. D66 heeft destijds aangegeven dat de fractie eerder wil evalueren als die 100 hectare bereikt is meer te kunnen gaan doen. De heer Van Gooswilligen wil graag weten wat de intentie is van deze vraag. Wilt de heer Pelleboer bijstellen, afremmen of gas bij geven.

De heer **Pelleboer** (CDA) wil graag dat er op basis van de komende evaluatie de juiste keuzes worden gemaakt met betrekking tot dit kader.

De heer **Ooms** (SGP) memoreert dat de heer Pelleboer vragen stelt over het betrekken van bewoners en de raad. Hoe kritisch is dit voor de heer Pelleboer? Is er bijvoorbeeld een minimum draagvlak?

De heer **Pelleboer** (CDA) geeft aan dat de eis om inwoners te betrekken ook is beschreven in de Regionale Energie Strategie. Dat is niet alleen een eis van het CDA – wat sowieso een eis zou zijn – maar dat is hier een eis in. Het is echt een snelkookpan. De komende tijd moet er heel veel gebeuren. Dat heeft natuurlijk impact op de gemeentelijke kaders. Daar moet de raad heel erg op aangehaakt kunnen blijven en daarover het gesprek kunnen blijven voeren, ook met de wethouder. En niet opeens geconfronteerd worden met een concept-bod waar de raad misschien nog wel van alles van kan vinden op dat moment. Maar het is mooier en handiger zoals dat bijvoorbeeld met de ruimtelijke visie is gedaan om dat in het proces mee te nemen.

Mevrouw **Dubbink** (PvdA) wil reageren als medeondertekenaar ook van de motie van het CDA als reactie op de vraag van de heer Van Gooswilligen. De PvdA heeft de motie ondertekend vanuit de gedachte ongewenste ontwikkelingen tegen te willen gaan als het gaat om natuur- of landbouwgebieden. Het is beter nu vinger aan de pols te houden, maar niet met de bedoeling om het tegen te houden. Zeer zeker niet. Er zijn voor- en tegenontwikkelingen geweest. Dus het voorstel is om te kijken welke ontwikkelingen er zijn geweest en van daaruit verder te kijken.

De heer **Pelleboer** (CDA) voegt toe dat hij zich daar van harte bij aan wil sluiten.

De heer **Veldkamp** (GL) memoreert de woorden van de heer Pelleboer dat er onrust is ontstaan, omdat boeren worden benaderd door grote bedrijven om hun land te verpachten of te verhuren. Maar denkt het CDA dat deze motie dat zal stoppen? Want zoals er al eerder is geconstateerd: Houten moet nog zoveel doen, er komen nog veel meer zonnevelden. Dus de heer Veldkamp is van mening dat die motie iets gaat doen: die aanbiedingen gaan toch door.

De heer **Pelleboer** (CDA) snapt wat de heer Veldkamp bedoelt, maar het is juist goed om dat in ieder geval in een evaluatie mee te nemen. Dus vast te stellen wat daar gebeurt, wat de effecten daarvan zijn en te onderzoeken wat de gemeente daarmee kan doen. Dat lijkt de heer Pelleboer een prima idee om dat met elkaar te onderzoeken. En op basis daarvan te zeggen: moet de gemeente daar iets mee?; kan de gemeente daar iets mee?; en moet er misschien nog iets met dat kader gedaan worden?

De heer **Stiemema** (VVD) heeft het uitnodigingskader zonnevelden erbij gepakt om op de inhoud te bezien. Het gaat erover dat er maximaal 100 hectare aan zonnevelden gerealiseerd mag worden. Het uitnodigingskader geldt tot 1 januari 2020. Zonder nader besluit wordt deze telkens met een jaar verlengd. Met andere woorden, die 100 hectare geldt. En als er voor 1 januari 2020 daar geen besluit over wordt genomen, wordt het met een jaar verlengd. Maar die 100 hectare blijft gewoon hetzelfde. Er staat in dat in 2020 op basis van

een evaluatie bepaald zal worden welke aantallen en volumes passend zullen zijn. Met andere woorden, in 2020 evalueren klopt gewoon nog steeds. De heer Stiekema begrijpt niet wat de indieners van de motie hiermee beogen.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) stelt dat met de motie gezegd wordt dat per 1 januari de boel feitelijk op slot gezet wordt. Er moet eerst geëvalueerd worden en dan wordt verder besloten. Dat is wat de heer Van Gooswilligen leest daarin. Klopt dat?

De heer **Pelleboer** (CDA) beaamt dat de heer Van Gooswilligen leest dat het kader per 1 januari 2020 on hold wordt gezet, daarna vindt de evaluatie plaats. Op basis van de evaluatie wordt er weer op de play-knop gedrukt en wordt het vervolgd of wordt er gezegd dat er eerst iets aangepast moet worden om daarna verder te gaan.

De heer **Corporaal** (GL) hoorde in de voorbereiding dat sommige gemeenteraadsleden het idee hebben dat als de evaluatie niet voor 1 januari 2020 plaatsvindt, dat er dan opnieuw 100 hectare toegestaan wordt. Dat is echt niet waar. Graag hoort de heer Corporaal daar later een klip en klaar antwoord op van de wethouder.

De heer **Van den Berg** (SGP) heeft ook het kader erbij gepakt en uit alle teksten blijkt gewoon dat er heel duidelijk vanuit gegaan wordt dat dit tot 2020 de situatie is. Dat is de strekking en de visie van dit document. Het is een heel logische vraag dat het nu benadrukt wordt dat die evaluatie daarvoor niet plaatsvindt. Dus laat er wel beseft worden dat er gemikt werd op tot 2020. Als het nu verder doorloopt, is het logisch dat dit voorligt.

De **voorzitter** dankt de heer Pelleboer voor zijn bijdrage en geeft de heer Speksnijder het woord.

De heer **Speksnijder** (CU) geeft aan dat de CU staat voor goede zorg voor een kwetsbare schepping. Daarom is de ChristenUnie blij dat er een klimaatakkoord ligt met een duidelijk doel – halvering van de CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 – en een evenwichtig pakket wat rekening houdt met de draagkracht van gewone gezinnen terwijl bevuilende bedrijven zwaarder worden belast. Dat Houten deelt gaat nemen in de Regionale Energiestrategie U16 vindt de ChristenUnie een logische volgende stap. Met de partners uit de U16 zit Houten immers al veel langer aan tafel – in dit geval ook letterlijk – namelijk de Bestuurstafel Klimaatneutrale Regio. Het punt is alleen dat er nog heel veel niet bekend is. Er is nog niet bekend wat de uiteindelijke taakstelling van het Rijk voor deze regio wordt. En er is ook nog niet bekend met hoeveel geld het Rijk over de brug zal komen. Dat zijn toch wel twee cruciale uitgangspunten. Desondanks onderschrijft de ChristenUnie de overwegingen en het traject om zo snel mogelijk de startnotitie vast te stellen, zodat er straks maximaal de tijd is om tot die Regionale Energie Strategie 1.0 te komen. De ChristenUnie zal daarom ook instemmen met een startnotitie met één kanttekening. Samenwerken in de regio is goed. Men kan van elkaar leren, profiteren van elkaars kwaliteiten, elkaar versterken, et cetera. Echter, samenwerken betekent ook afstemmen, zowel bestuurlijk als ambtelijk. In Houten zijn mooie ambities geformuleerd op het gebied van energietransitie. De ChristenUnie roept het college op ervoor te waken dat de noodzaak tot regionale afstemming Houten geen vertraging oplevert bij het realiseren van de eigen ambities. Sneller mag altijd, maar langzamer is geen optie.

De heer **Ooms** (SGP) heeft een vraag inzake de regionale afstemming. Het kan zijn dat buurgemeenten het grondgebied van Houten graag gebruiken. Wat vindt de heer Speksnijder ervan om bijvoorbeeld hier nog wat extra te realiseren?

De heer **Speksnijder** (CU) memoreert dat daar net al even over is gesproken. Dat zal goed afgestemd moeten worden. Er is al onderkent dat gemeenten als Utrecht en Nieuwegein weinig grondgebied hebben om daar wat op te realiseren. De heer Speksnijder kan zich voorstellen dat daarbij naar Houten gekeken wordt. Aan de andere kant zijn er gemeenten in de regio die best een stukje grond over hebben. Bunnik en Wijk bij Duurstede bijvoorbeeld, die zijn ook nog niet aan de beurt geweest.

De **voorzitter** stelt voor de discussie te beperken tot Houten.

De heer **Ooms** (SGP) memoreert zijn concrete vraag: is de heer Speksnijder bereid om iets extra's voor de buurgemeenten te doen, bovenop een normaal deel voor Houten.

De heer **Speksnijder** (CU) stelt in alle eerlijkheid voor om eerst te kijken wat iedere gemeente voor zich doet. En dat Houten zich concentreert op haar eigen ambities. Als er echt mogelijkheden of vragen komen, kan de gemeente daar altijd nog naar kijken. Maar eerst de prioriteit bij Houten leggen.

De **voorzitter** dankt de heer Speksnijder voor zijn bijdrage en geeft de heer Honkoop het woord.

De heer **Honkoop** (ITH) stelt dat de Inwonerspartij Toekomst Houten van mening is dat klimaat een belangrijk thema is voor de komende jaren. ITH vindt dat de gemeente daar een steentje aan bij moet dragen. ITH heeft een tweetal kanttekeningen bij de RES.

ITH vindt het belangrijk dat de gemeente zelf kritisch blijft kijken naar de invulling van de RES. Houten heeft grote ambities. Houten dient in 2040 klimaat- en energieneutraal te zijn, dit is een grote opgave. De invulling hiervan heeft grote gevolgen voor de Houtense inwoners. ITH vindt het daarom belangrijk dat een goed participatieproces een serieuze rol krijgt, waarbij het creëren van aantoonbaar draagvlak een prominente rol heeft. In het verleden was zichtbaar dat deze twee kunnen botsen. ITH staat voor het centraal zetten van de Houtense inwoners bij de invulling van de gestelde klimaat- en energieambitie.

Ten tweede heeft de gemeente, zoals eerder benoemd, grote ambities op het gebied van energie en klimaat. In de startnotitie staat beschreven dat gemeenten met meer ruimte meer energie zullen opwekken dan voor hun eigen gemeente nodig is. Dit om de tekortkomingen van andere gemeenten te compenseren. Houten is een van de gemeenten met meer ruimte. Dit betekent dat Houten dus moet gaan opdraaien voor de tekortkomingen van andere gemeenten. In de startnotitie staat verder niets over een bovengrens voor de gemeente Houten. Betekent dit dat de gemeente oneindig doorgaat met het uitbreiden van haar energieproductie?

Houten is voorstander van een goed energie- en klimaatbeleid, waarbij de Houtenaren centraal worden gezet bij de invulling daarvan. Het klimaat- en energiebeleid is juist voor de toekomst van de Houtense inwoners. De heer Honkoop roept op de Houtenaren serieus te nemen en inspraak te geven op de invulling hiervan.

De heer **Ooms** (SGP) vindt de bijdrage, ondanks dat het de maiden speech van de heer Honkoop was, stevig genoeg om een vraag te stellen. In het verleden heeft ITH zich kritisch opgesteld ten opzichte van windmolens in de provincie. Kiest ITH voor de lijn van de rest om vooral in te zetten op zon en wind? Of gaat ITH ook mee met de motie van de SGP met betrekking tot de energiemix?

De heer **Honkoop** (ITH) zijn geen voorstander van de genoemde motie. ITH heeft wel de andere motie medeondertekend met betrekking tot de 50% lokaal eigenaarschap en zonnepanelen.

De **voorzitter** feliciteert de heer Honkoop met zijn maiden speech en geeft de heer Van Gooswilligen het woord.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) spreekt in plaats van mevrouw Boonzaaijer, omdat zij er deze avond helaas niet bij kan zijn. D66 is warm voorstander van het gezamenlijk optrekken in de Regionale Energie Strategie en ziet ook de voordelen daarvan in. Een startnotitie was juist bedoeld om aan de voorkant de kaders en resultaten met elkaar vast te stellen. Deze startnotitie wordt nu vooral gelezen als een procesvoorstel. Dat kan toch eigenlijk niet de bedoeling zijn. Juist in deze startnotitie hadden de kaders en resultaten scherper geformuleerd moeten worden. En ook andersom had duidelijk gemaakt moeten worden wat er niet opgeleverd wordt. Dit geldt ook voor de rol van het bedrijfsleven die hierin nog onduidelijk is en ook wat de kaders zijn voor de lokale participatie. Voor wat betreft participatie roept D66, samen

met de SGP, op te streven naar minimaal 50% lokale participatie. D66 doet hierbij nadrukkelijk het verzoek als het college om bij volgende startnotities wel duidelijke kaders en resultaten te formuleren met de verwachting dat de wethouder in de volgende fase van de RES wel kaders en resultaten scherp zal formuleren en ook invulling geeft aan de rol van het bedrijfsleven en ook invulling geeft aan de kaders voor participatie. Dan kan D66 instemmen met deze RES-startnotitie.

De heer **Veldkamp** (GL) vraagt aan welke kaders de heer Van Gooswilligen denkt? Bijvoorbeeld dat het bedrijfsleven minimaal 10% van de energie op moet wekken? In welke richting gaan de gedachten van het raadslid uit?

De heer **Van Gooswilligen** (D66) zegt dat het gaat om aspecten als bijvoorbeeld het delen van kennis en inzichten. D66 vindt ook dat wat buiten de grenzen van Houten kan gebeuren, de succesvolle samenwerking daarin. Meer van dat soort aspecten.

De **voorzitter** dankt de heer Van Gooswilligen voor zijn bijdrage en geeft de heer Wilson het woord.

De heer **Wilson** (HA!) start met het raadsvoorstel vraagt in te stemmen met deelname aan de Regionale Energie Strategie U16. Samenwerken is cruciaal en daar kan Houten Anders! zich in vinden. De fractie onderschrijft ook dat er een helder beleid moet komen omtrent energiestrategie. Een strategie vereist feiten. Daarom heeft een fractie kortgeleden een motie ingediend om een evaluatie van het windmolenpark te doen. Dat genereert feiten. Daarom steunt Houten Anders! ook de motie van het CDA om de zonneparkinitiatieven te evalueren. Beslispunt 2 van het raadsvoorstel vraagt de raad in te stemmen met de startnotitie. Deze bevat voor Houten Anders! echter te veel hiaten. Omdat het nationale klimaatakkoord nog niet was ondertekend op het moment van schrijven, is er geen volledig zicht op meer gedetailleerde afwegingskaders van het Rijk voor de beoordeling van de RES. Ook is nog onbekend welk deel van de kosten door de deelnemers zelf zal moeten worden opgebracht. Daarom vindt de fractie de startnotitie nog onvolledig.

De heer **Pelleboer** (CDA) wil graag een toevoeging doen. Dit wordt niet toegestaan door de **voorzitter**, waarna hij het woord geeft aan mevrouw Dubbink.

Mevrouw **Dubbink** (PvdA) geeft aan de fractie de regionale energietransitie en de strategie gezien als een groot proces- en routeboek, waar de fractie nog veel van verwacht. Het is ook niet bepaald een onbelangrijk onderdeel, het is heel belangrijk. De PvdA is eigenlijk heel blij dat de wethouder daar een trekkersrol in heeft. En dat de raad op die manier goed geïnformeerd blijft bij alle stappen die daarbij zijn. Dus eigenlijk meer dan wat in de formele stappen wordt gedaan, maar daar heeft de fractie wel hoge verwachtingen van. Wel hoort mevrouw Dubbink graag van de wethouder of zij daar gelijk in heeft, want het is een belangrijk thema om toch wel een paar keer van te horen. Het is namelijk een ingewikkeld procesboek.

De **voorzitter** dankt mevrouw Dubbink voor haar bijdrage en geeft de heer Pelleboer de gelegenheid voor een kleine toevoeging.

De heer **Pelleboer** (CDA) dankt de voorzitter hiervoor. Tijdens zijn bijdrage werd er op een gegeven moment gerefereerd aan de tekst in het uitnodigingskader. De heer Pelleboer kan de exacte tekst niet reproduceren. Hij vindt het wel belangrijk om uit te spreken wat hier precies staat. Over de periode is geschreven: 'Dit uitnodigingskader heeft een geldigheid tot 1 januari 2020. Zonder nader besluit wordt het steeds voor een jaar verlengd'. Verderop staat bij de regels: 'Voor zover er over aantallen of oppervlakten wordt gesproken, gelden deze tot 1 januari 2020'.

De **voorzitter** dankt de heer Pelleboer voor zijn bijdrage en geeft de wethouder de gelegenheid te reageren op de vragen en moties.

Wethouder **De Groot** zal eerst de vragen van de fracties nalopen en vervolgens de moties behandelen. Te beginnen met de SGP. Dit betreft geen reactie op een van hun vragen, maar de wethouder wil de door de SGP genoemde duurzaamheid onderstrepen. De SGP heeft

gevraagd of de gemeente CO2-neutraal kan groeien en of daarover gesproken kan worden in het kader van de ruimtelijke koers. Het is misschien nog niet heel duidelijk naar voren gekomen, maar duurzaamheid is wel degelijk een heel groot deel van de ruimtelijke koers. Dit wordt zeker meegenomen met circulair bouwen, maar ook met de groeninrichting. Inzake het cement, de gemeente is ook ondertekenaar van het Betonconvenant, dus daar is ook zeker aandacht voor.

GroenLinks had opgemerkt dat er geen doelstelling op warmte is. Dat heeft ermee te maken dat er nog heel veel onbekend is. Bijvoorbeeld geothermie, aquathermie. Dus vandaar dat er op dit moment in de RES met name is geformuleerd dat er onderzoek wordt gedaan naar al dit soort technieken.

De raadsinvloed, genoemd door verschillende fracties. De raadsinvloed is in principe natuurlijk de formele rol van de raad. Een besluit over een concept-bod, een besluit over een eindbod. En daartussendoor zal het college uiteraard met de raad in gesprek gaan. Dat is ook de vraag van de PvdA. Er is hier al een paar keer over gesproken. De wethouder heeft ook niet voor niets met de raad de energygame gespeeld in december. Dit zal ongetwijfeld nog een keer gedaan worden. Maar dus boven die kaart hangen, kijken wat er mogelijk en onmogelijk is.

En ook de urgentie, waar de heer Ooms mee begon, nog eens te onderstrepen. Dus die raadsinvloed zal er komen. Mocht dit niet genoeg zijn, is de oproep aan de raad vooral de wethouder hierop te attenderen.

Of de gemeente vertraging op zal lopen door de RES – de ChristenUnie vroeg hiernaar – is zeker niet het geval. In principe blijft de winkel gewoon open, terwijl dit bod gedaan wordt. De gemeente is er best wel nog wel even mee onderweg, dus in die zin zijn het trage processen. De gemeente moet tientallen stakeholders meesleuren, dus de gemeenten kunnen in principe gewoon doorgaan daarmee.

De vraag van GroenLinks of de gemeente vooral in moet zetten op wind, zon en isolatie. Ja, daar is ook voor gekozen in de RES. Dat is ook maar deels een keuze, omdat de RES de gemeente opdraagt om gebruik te maken van grootschalige en bewezen technieken. Dat betekent dat de gemeente technieken die nog in de kinderschoenen staan niet mee mogen rekenen in het bod, omdat die nog niet opschaalbaar en bewezen zijn. Dat wil niet zeggen dat ze geen groot potentieel hebben. Dit is zeker geen afwijzing van andere technieken. Iedere twee jaar moet de RES opnieuw vormgegeven worden. Dus dan komt er vanzelf een bewezen techniek in.

De vraag of de huidige realisatie meetelt, bevestigt de wethouder. Het is geen 0 waar iedereen nu mee begint, dat zou niet eerlijk zijn.

Blijft de gemeente over haar eigen kaders gaan? Deze vraag is door meerdere raadsleden gesteld, ook tijdens de vorige U10-avond waar een aantal raadsleden aanwezig waren. Ja, de gemeente gaat altijd over haar eigen kaders. Het uitgangspunt die benoemd wordt is heel specifiek of de gemeente bereid is het **ter discussie te stellen**. 'Ter discussie stellen' betekent niet automatisch of de gemeente bereid is het te veranderen. Dus als alle gemeenten om Houten heen iets vinden, is Houten dan bereid om na te denken of het anders kan of laat de gemeente het wat het is. Maar wel de bereidheid om erover na te denken.

De vraag van het CDA hoe lokale participatie vormgegeven wordt. Dat wordt nog door het kernteam uitgewerkt. Op dit moment wordt een plan van aanpak gemaakt waar mens en middelen wordt gekoppeld. Dit wordt ook geleid door de ambtelijke opdrachtgevers, gemeentesecretarissen, om daar echt mensen ook voor in dienst te nemen of vanuit de gemeenten daarin te betrekken. Zij zullen dat ook verder uitwerken. Er is nadrukkelijk gezegd dat de gemeente zelf over haar eigen participatie gaat. Dus de wethouder zal dat ook met de medewerkers van het team Duurzaamheid oppakken om daar werksessies, ateliers over te organiseren. De genoemde snelkookpan is daar zeker aanwezig. Daar is de wethouder echt niet gelukkig mee. De heer Veldkamp zei al dat het over de schutting wordt gegooid en dat de wethouders het op kunnen lossen. Zo voelt het soms ook wel een beetje. Van de wet-

houders wordt verwacht dat zij heel veel regionale stakeholders meenemen en dan ook nog eens alle eigen raden en inwoners. En dat allemaal in een jaar tijd. Wie tips heeft, hoort de wethouder graag: zij vindt dit een bijna onmogelijke opgave. De wethouder deelt de zorg van de raad en zal haar stinkende best doen om het wel voor elkaar te krijgen.

De heer **Pelleboer** (CDA) wordt enthousiast van het verhaal van de wethouder over dat ze zich heel erg in zal spannen. Kan de wethouder meer vertellen over wanneer zij verwacht de raad te kunnen informeren over de participatieplannen en hoe zij dat aan wil pakken?

Wethouder **De Groot** geeft aan dat dit na de zomer zal gebeuren. Er zijn al een aantal dingen uitgedacht, bijvoorbeeld om de jeugd te betrekken via online- en offline-methodes. En ook wel te kijken of het mogelijk is gezamenlijk mensen in te huren die de gemeenten rondreizen om dit soort ateliers vorm te geven. Dan hoeven de gemeenten niet allemaal het wiel uit te vinden. Er zijn mensen die daar heel erg goed in zijn. Dat soort ideeën zijn al wel in de hoofden gekomen. Maar op regionaal niveau zijn er communicatiestrategen en participatiekenners voor nodig. Dus na de zomer komt daar zeker wel meer. De wethouder durft niet heel specifiek te zeggen in welke maand precies. Maar dat het van het grootste belang is, dat is wel zeker.

Over de vraag of mobiliteit is opgenomen. Nee, dat is niet het geval. RES 1.0 gaat uit van een bod op het gebied van warmte en elektriciteit in de gebouwde omgeving. De andere tafels, zoals die nu in het klimaatakkoord zitten – zoals industrie, landbouw en mobiliteit – hoeven er nu nog niets voor aan te leveren. Maar dit gaat ongetwijfeld wel een keer gebeuren. Ook is zichtbaar dat het ook bij de landelijke RES-richtlijnen nog niet helemaal helder is hoe dit aangepakt zal worden. Door Utrecht crossen heel veel snelwegen. Wordt dat dan extra op de gemeente gedrukt? Hoe wordt dat gewogen. Daar is ook nog niet heel veel duidelijkheid over. Maar mobiliteit gaat zeker terugkomen.

Nog even het aanstippen van de onduidelijkheid in de visie aangaande het zonneveldkader. Het is niet zo dat er in 2020 ineens 100 hectare extra ruimte bijkomt voor zonnevelden. Dus die blijft gewoon staan. De heer Stiekema heeft het in die zin correct geformuleerd: in 2020 neemt de gemeente een besluit naar aanleiding van een evaluatie. Nogmaals, het spijt de wethouder dat in het kader van de RES dit een paar maanden later is dan gepland. Maar ook als er eind 2019 geëvalueerd was, was natuurlijk nog steeds de kans groot geweest dat er begin 2020 een raadsbesluit genomen zou worden. De wethouder mikt daar nu op. En dan is het ook zeker zo dat er direct een besluit genomen wordt. En niet een heel jaar vastzitten aan een kader, omdat het verlengd mag worden.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) concludeert dat zijn vraag of dit gericht is op vertraging of obstructie zal dan praktisch wel meevallen, omdat met name die subsidiestromen in oktober spelen. Dus dan kan eigenlijk die nieuwe ronde gewoon doorlopen. Klopt dat?

Wethouder **De Groot** zegt dat dit niet zo is. Daarmee gaat de wethouder al wat in op de duiding van de motie. Daar zal zij later nog wat uitgebreider op terugkomen. Er moet een raadsbesluit liggen voordat iemand in april kan indienen voor de volgende SDE. Dus op het moment dat de gemeente het beleid stopzet, frustreert de gemeente mensen die in april zouden willen indienen.

D66 had nog een vraag over de kaders en dat dat scherper had gekund. Dat is de wethouder helemaal eens met D66. De hopeloosheid die de wethouder al even over de participatie noemde is ook wel een beetje dat de spelregels van de RES nog niet helemaal duidelijk zijn, terwijl de RES al gemaakt wordt. Dus het is nog niet helemaal uitgekristalliseerd wat er precies in het bod moet staan. Dus vandaar dat er ook nog geen duidelijk einddoel aangegeven kan worden, omdat nog niet precies is aangegeven wat ingeleverd moet worden. Dus het is een beetje tasten in het duister. Dus op meerdere fronten is het geen ideaal proces.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) heeft daar begrip voor. Het is wel een beetje een inflatie van het begrip 'startnotitie' in deze raad. Dat was eigenlijk het punt wat D66 ook wilde maken. Het is niet plezierig als de raad meer van dit soort startnotities krijgt wat eigenlijk meer een procesafsprake is dan inhoudelijke kaders. Maar dat herkent de wethouder blijkbaar.

Wethouder **De Groot** is het eens. Dat appelleert ook aan wat de heer Van Gooswilligen zei: het is niet SMART genoeg. Daar is de wethouder het mee eens. Er is een Nationaal Bureau RES en daar moeten die richtlijnen uit gedistilleerd worden. Die zijn er gewoon nog niet. Maar omdat er wel de wens is vaart te maken – ook gezien het betrekken van de inwoners, het betrekken van de raad en met elkaar gaan stoeien over een bod – wilde men toch wel verder gaan en de startnotitie inbrengen.

De heer **Ooms** (SGP) heeft in het begin een vraag gesteld in het kader van het Economisch Instituut voor de Bouw, die aangaf dat de uitgangspunten voor het klimaatakkoord niet realistisch zijn. De heer Ooms noemde het voordeel van een hybride ketel. De vraag was of de wethouder gaat voor het ideaalplaatje of voor de haalbaarheid en draagvlak.

Wethouder **De Groot** geeft aan dat dit een beetje een retorische vraag is. Want niemand zal zeggen dat men gaat voor iets wat onhaalbaar is. Als het gaat over de warmtetransitie is er nu besproken dat 80% van de woningen niet voor 2030 aangepakt hoeft te worden. Dus als iemand op dit moment zijn keten moet vervangen, kan gekozen worden voor een hybride ketel. Dus eerst gaat men aan de slag met de 20% laaghangend fruit voor 2030. Dat is omgekeerd nog steeds een heel groot aantal woningen. Maar het makkelijkste is om bijvoorbeeld te beginnen met de woningbouwcorporaties, omdat dan blokjes gepakt kunnen worden. Losse woningen zijn natuurlijk veel ingewikkelder. Dus dat zal eerder na 2030 zijn.

De wethouder gaat verder met de duiding van de moties.

De heer **Pelleboer** (CDA) heeft nog een vraag naar aanleiding van dat de wethouder heeft gezegd dat ze aan de slag wil met het bod voor de RES. Is dat dan ook de reden dat de wethouder wil wachten met die evaluatie, zodat de wethouder dat daarin kan betrekken?

Wethouder **De Groot** geeft aan dat dat helemaal niets met elkaar te maken heeft. De RES is ertussendoor gekomen. Er is heel veel mankracht bij het team Duurzaamheid, die heel hard werken, maar dat loopt dan gewoon een paar maanden vertraging op.

Aangaande motie 41 is bij nieuw beleid het uitgangspunt hanteren dat er 50% lokaal coöperatief eigendom is. De wethouder snapt het punt en zij snapt ook dat 50% een logische en een gewenste manier van werken is. De 'maar' die de wethouder bij deze motie heeft, is dat er eerst iets besloten wordt en dan pas overleg hierover gevoerd wordt. De volgorde lijkt de wethouder beter om dat andersom te doen. Ook al lijkt dit een hele logische, hij is wel iets genuanceerder dan dat. Een aantal raadsleden hebben daar ook al iets over gezegd. Bijvoorbeeld mevrouw Dubbink: wat als iemand het voor 100% opkoopt, hebben de inwoners er dan wat mee te maken? Of als een Houtens bedrijf het gewoon realiseert zonder enige participatie, is er wel lokaal eigendom. Kunnen en willen Houtenaren zoveel investeren? Dat is nogal wat, wat ze op moeten brengen dan. Kan de coöperatie – Houten heeft er maar één en staat in de startblokken als het over dit soort dingen gaat, maar ook nog beginnend qua ervaring – dit wel aan? Via de postcode Roos kan er niet meer geïnvesteerd worden in andere daken, als men zijn eigen energie al voldoende heeft. Zo zijn er meer zaken te benoemen. Het zonnenveld van de heer Van Dijk – wat vanavond op de besluitvormende raad staat – zou niet door kunnen gaan als dit aangenomen wordt. Deze heeft namelijk een heel ander concept.

De wethouder wil de raad graag de toezegging doen dat zij dit een logisch streven vindt en dit ook zeker terug zal laten komen bij de evaluatie Zonnenveldkader bij het energieplan. De wethouder heeft er niet iets wezenlijks op tegen, maar zij doet liever de toezegging dit echt wel mee te nemen dan het nu al vast te leggen. De wethouder is van mening dat hier eerst de discussie over gevoerd moet worden.

De heer **Ooms** (SGP) vraagt niet om een harde eis vast te stellen, maar om ernaar te streven. Dat is ook gezegd vanuit dat lokale draagvlak. De heer Ooms heeft ook nog nagedacht over een ander voorbeeld. Het is hem niet bekend welke percentages daarbij zijn gerealiseerd. Maar als hier een grote exploitant van buitenaf komt en een groot windpark wil exploiteren en er geldt een 50% lokale eis, kan er gevraagd worden om een lokale certificatenuit-

gifte. Wordt dat 40%, dan is het niet gehaald. Maar dan is er wel invulling gegeven aan het streven. De heer Ooms is van mening dat inhoudelijk de wethouder en de SGP niet ver bij elkaar vandaan zitten. Waarom omarmt de wethouder het woord 'streven' niet?

Wethouder **De Groot** is het eens dat de heer Ooms 'streven' heeft gezegd en dat het geen harde eis is. Zo snapt de wethouder het ook echt. Maar wanneer is het voor de heer Ooms dan voldoende, als het een streven is. Dat hoeft geen eeuwen te duren, maar het is wel goed hier eerst een gesprek over te voeren en dan een besluit te nemen. Inhoudelijk zitten zij prima dicht bij elkaar. Daar zal de raad ook niet heel verdeeld over zijn.

De **voorzitter** geeft aan dat het straks aan de raad is wat er met de motie wordt gedaan. De wethouder heeft haar advies gegeven.

Wethouder **De Groot** vervolgt met motie 42 waarin opgeroepen wordt Opgewekt Houten te helpen met het identificeren van daken. Zoals ook al even is genoemd, is de beschikbaarheid maar deels het probleem. Het gaat ook echt over interesse van ondernemers die ook gewoon druk zijn met de waan van de dag; hun dak ook voor eigen gebruik willen hebben; de ongeschiktheid van daken door de zwaarte van de panelen. Ondernemend Houten heeft al projecten opgestart. Dat wordt ook door de gemeente gefinancierd, om ondernemers mee te nemen in het verduurzamen van hun bedrijfsvoering. Er zijn voldoende lijntjes. Ook in het energieplan wordt iedereen op dit moment bij elkaar gebracht. De wethouder zou de motie voor nu af willen raden of hem aanhouden tot het energieplan wat in het najaar aan de raad verstuurd wordt.

Motie 43, de energiemix. Wind en zon zijn op zich een hele goede basis voor een constante levering. Juist gezien de weersomstandigheden, maar dat terzijde. Op pagina 11 van de RES punt 6 staat waarom de gemeente nu niet allerlei vormen mag hanteren. Dat gaat dus om die grootschalige en bewezen technieken. Dat is ook op de avonden die in januari en juli in U10-verband zijn georganiseerd uitgebreid aan de orde gekomen. Los van wat de gemeente zou willen, mag het niet. Inzake warmte wordt op pagina 7 aangegeven dat er onderzocht wordt welke technieken gebruikt kunnen worden. Dat haakt aan aan de technieken die de SGP genoemd heeft. De wethouder is van mening dat deze motie overbodig is.

De heer **Ooms** (SGP) lijkt het toch geen probleem om bijvoorbeeld thermische energie in te zetten? Dat is toch niet verboden?

Wethouder **De Groot** zegt dat de RES-richtlijnen aangeven dat er op dit moment grootschalige en bewezen technieken ingezet mogen worden. De richtlijnen zijn dat de gemeente een bod doet voor 2030. Dat betekent dat het in 2030 gerealiseerd moet zijn. Dat betekent, terugrekenend, dat het rond 2025 al vergund moet zijn. De gemeente gaat dit soort technieken niet al vergund hebben voor 2025. Vandaar dat er nu wordt gezegd dat er op deze technieken gefocust moet worden. Maar dat wil niet zeggen dat dat over twee jaar niet doorrolt. Voor warmte wordt het onderzocht.

Motie 44 gaat over het stopzetten van het beleid. De wethouder zou deze motie op dit moment afraden. Daar heeft de wethouder een aantal redenen voor. Het lost het probleem van de onrust onder de boeren niet op. Eigenlijk moet er dan al een stop eerder ingelast worden dan wat is afgesproken in het raadsbesluit. Als de SDE in april gehaald wil worden, moet deze echt op tijd ingediend worden om qua procedures door de raad te laten gaan. De ideeën die op dit moment in de pijplijn zitten, zitten ook in het HIA-gebied. Dat kan echt nog wel even duren, als het zich überhaupt al uitkristalliseert. Mocht de gemeente morgen overstelpt worden met allerlei aanvragen voor zonnevelden is in de praktijk zichtbaar dat de projecten waar de gemeente gelukkig van wordt, zichzelf al uitselcteren. Daardoor gaat het proces van indienen ook sneller dan een project waar de gemeente minder gelukkig over is. Kortom, de urgentie die eruit spreekt is volgens de wethouder niet helemaal terecht. In januari zal snel geëvalueerd worden. De wethouder verwacht in het tweede kwartaal een besluit te kunnen nemen hierover. En misschien nog een klein ander punt hierover: juridisch is het ook niet heel makkelijk. Er moet een afwijking op het bestemmingsplan gemaakt worden wanneer een zonneveld goedgekeurd wordt. Op het moment dat de gemeente het nu stopzet en iemand komt met een ruimtelijke onderbouwing die vergelijkbaar is met een reeds goedge-

keurde ruimtelijke onderbouwing, zou iemand daarmee kunnen doordrammen. Wellicht enigszins hypothetisch, maar het kan wel.

De heer **Pelleboer** (CDA) memoreert dat de wethouder het 'stopzetten' heeft genoemd, maar nergens spreekt de fractie over stopzetten. Dat is de framing die de wethouder eraan geeft. Het CDA heeft de intentie het beleid aan te houden zoals het er nu staat. En bij een verlenging – zoals nu in de visie is opgenomen – dan kan dat daarna gedaan worden. De wethouder zegt ook dat het wel even duurt voordat die projecten die in de pijnlijn zitten tot bloei kunnen komen. Als het nog even duurt, waarom is er dan die haast om te zeggen dat er per 1 januari 2020 verlengd moet worden. Dan kan er toch ook per 1 januari 2020 geëvalueerd worden en het ná die evaluatie gaan verlengen?

Mevrouw **Dubbink** (PvdA) heeft gekeken naar de achterliggende intentie van deze motie, namelijk dat er onrust is. Kan de wethouder daar wat mee? Er is al geopperd om een tussentijdse evaluatie te doen. Dus dat de raad weet waar het zit en hoe het werkt. En als het juridisch niet kan, dan kan het niet. Maar het gaat eigenlijk om wat de wethouder kan doen met de achterliggende vraag die uit deze motie naar voren komt.

Wethouder **De Groot** zegt dat een evaluatie de onrust bij de boeren niet weg zal nemen. Zoals de heer Veldkamp al aangaf, de boeren zullen bevestigd blijven worden of zij hun land beschikbaar willen stellen voor zon, voor wind of biomassa. De wethouder is van mening dat het die onrust niet wegneemt. De onrust die de raad voelt, daarvan heeft de wethouder geprobeerd aan te geven dat de wethouder die begrijpt, maar niet terecht vindt kijkend naar waar de gemeente in de praktijk tegenaan loopt. Het gaat dan wel degelijk om het stopzetten van het beleid. Want op het moment dat de raad aangeeft niet te verlengen per 1 januari, dan is er dus geen beleid tussen 1 januari en mei. Dus dat is een vacuüm waar de wethouder niet in wil belanden en wat ook niet nodig is.

De heer **Pelleboer** (CDA) memoreert dat de wethouder zegt dat de onrust niet weggenomen wordt. Maar het is toch wel heel belangrijk dat die onrust serieus genomen wordt. Daarin kan zo'n evaluatie juist heel erg helpen in plaats van maar doorstomen en op een later moment gaan evalueren.

Wethouder **De Groot** is van mening dat het doorstomen wel meevalt. De gemeente gaat heel zorgvuldig om met iedere ingediende aanvraag. Als de heer Pelleboer graag in de evaluatie meegenomen heeft hoe de gemeente daar iets aan kan doen, wil de wethouder dat van harte meenemen. Maar het beleid even on hold zetten tussen januari en ergens in het voorjaar neemt volgens de wethouder geen enkele onrust weg bij de agrariërs op dit moment. De wethouder ziet dat echt niet.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) heeft de heer Pelleboer net horen zeggen dat het zijn intentie niet is om het stop te zetten. Hoe legt de heer Pelleboer dat uit? De heer Van Gooswilligen beschouwt dit namelijk als een handreiking naar de wethouder. Maar hoe bedoelt de heer Pelleboer dit?

De heer **Pelleboer** (CDA) memoreert dat de wethouder het woord 'stopzetten' gebruikt. Dat heeft de wethouder al een paar keer eerder gedaan. Maar in de motie is dit betreffende woord niet gebruikt. Het idee is om het te laten aflopen zoals gepland per 1 januari 2020. Dat staat ook heel duidelijk in dit uitnodigingskader benoemd. Er zal een evaluatie plaatsvinden, waarna men gezamenlijk verder gaat.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) vindt dit een wezenlijk punt, omdat hij de intentie van de motie eigenlijk niet begrijpt. De heer Pelleboer zegt dat het niet de intentie is om te stoppen. Toch zegt de heer Pelleboer dat er geëvalueerd moet worden, voordat er verder gegaan wordt. In het oorspronkelijke uitnodigingskader staat 'verlenging automatisch', maar de heer Pelleboer wil het niet tegenhouden. Dat is dan toch stopzetten? Want het was niet de wethouder die dat als eerste zei, maar dat zei de heer Van Gooswilligen. Hij vindt die verduidelijking wel heel erg belangrijk. Dus wil de heer Pelleboer dat het aangehouden wordt, dat het tijdelijk niet doorgaat? Of zegt de heer Pelleboer dat het vanaf 1 januari door mag gaan?

De heer **Pelleboer** (CDA) zegt dat wat het CDA wil is wat er op dit moment in het uitnodigingskader staat: dat het loopt tot 1 januari 2020. Daarna zal er geëvalueerd worden. Zo staat het ook heel duidelijk in deze motie opgenomen.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) maakt daar toch bezwaar, want er staat dat het automatisch verlengd wordt. De heer Pelleboer zegt dat hij dat niet wil.

De **voorzitter** geeft aan dat de stemming over de motie nog plaatsvindt, dan kan er een eigen uitleg gegeven worden. De voorzitter dankt de wethouder voor haar uitvoerige beantwoording. De voorzitter schorst de vergadering.

SCHORSING

BESLUITVORMENDE RAAD**5.0 Heropening**

De **voorzitter** heropent de vergadering. De voorzitter geeft de gelegenheid voor mededelingen aangaande de moties en amendementen.

De heer **Stiekema** (VVD) geeft aan amendement 28 met betrekking tot de Perspectiefnota inzake de bekleemde algemene reserve op basis van een meerjarige solvabiliteitswaarde tussen de 20-25% in te trekken op basis van het feit dat de wethouder een gesprek heeft toegezegd. De VVD zal het zeker in dat gesprek ook ter sprake brengen. Maar het past niet om een gesprek over randvoorwaarden aan te gaan en deze randvoorwaarde voorafgaand in te brengen.

De **voorzitter** bevestigt dat amendement 28 is ingetrokken.

De heer **Van den Berg** (SGP) geeft aan dat het dictum van motie 37 met betrekking tot plasticvervuiling is aangepast. De zinsnede met betrekking tot de ambitie om Houten in 2026 plasticvrij te maken is weggehaald. Onderaan is toegevoegd om het punt als speerpunt op te nemen in het deelplan Circulaire Economie als onderdeel van het Klimaatplan. Hierover is met de wethouder tussentijds contact geweest.

De **voorzitter** bevestigt dat motie 37 is aangepast en bij het voorstel in stemming wordt gebracht.

De heer **Speksnijder** (CU) vraagt een korte duiding van de wethouder op deze aangepaste motie.

Wethouder **De Groot** vindt dit een prima motie.

De heer **Wilson** (HA!) past motie 39 met betrekking tot de AED's aan. Punt 2 tot en met 4 zijn verwijderd. Het gaat nu alleen over de openstaande AED-actie wat een eenmalige investering is van € 3.700.

De **voorzitter** bevestigt dat motie 39 is aangepast met het beslispunt zoals gecommuniceerd.

Wethouder **Smith** omarmt de gewijzigde motie.

De heer **Corporaal** (GL) motie 27 voor de Perspectiefnota met betrekking tot zwerfafvalbakken. Het antwoord van de wethouder strekte ter voldoening, maar ook dat het de wethouder kan helpen als een motie wordt aanvaardt. GroenLinks brengt daarom de motie in stemming.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen verdere mededelingen zijn en gaat over tot de besluitvorming.

6.0 2019-053 Perspectiefnota 2020**Amendement 029-2019**

Stemverklaring: Mevrouw **Dubbink** (PvdA) verklaart dat de PvdA met het amendement in zal stemmen, maar wel nadrukkelijk met de toelichting dat de maatschappelijke effecten goed in beeld worden gebracht. De PvdA wil bij de begroting toetsen dat de toegezegde kwaliteit van zorg niet afneemt en dat het zorgaanbod niet verschaalt.

Stemming:

voor: CDA (4), VVD (4), GL (5), PvdA (2), CU (2);

tegen: overige (9)

amendement 029-2019 is met meerderheid van stemmen aangenomen

Motie 027-2019

Stemverklaring: De heer **Wilson** (HA!) verklaart voor te stemmen. Er zijn momenteel veel ombuigingen, iedere euro telt nu. Als de gemeente 80% van de subsidie kan krijgen en voor € 10.000 de gemeente een stuk schoner kan maken, kan de fractie niet anders dan voor stemmen. Een waardevolle investering voor alle inwoners.

Stemming:

motie 027-2019 is unaniem aangenomen

Motie 030-2019

Stemverklaring: De heer **Van den Berg** (SGP) steunt het zoeken naar mogelijkheden voor bezuinigen buiten het sociaal domein, maar de SGP wil deze opgave integraal zien over alle domeinen. Daarom stemt de SGP niet in met deze motie.

Stemming:

voor: ITH (4), D66 (2), PvdA (2), HA! (1);

tegen: overige (17)

motie 030-2019 is met meerderheid van stemmen verworpen

Motie 031-2019

Stemming:

motie 031-2019 is unaniem aangenomen

Motie 032-2019

Stemming:

voor: SGP (2), HA! (1), D66 (2), ITH (4), PvdA (2);

tegen: overige (15)

motie 031-2019 is met meerderheid van stemmen verworpen

Amendement 033-2019

Stemverklaring: De heer **Van den Berg** (SGP) heeft heel veel sympathie voor stichting Leergeld en het tegengaan van armoede. De SGP is van mening dat deze zaken door elkaar worden gehaald en steunt het college zeer op het inzetten van duurzame partnerrelaties en het tegengaan van negatieve gevolgen van breuken. De SGP steunt dit amendement niet.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) begrijpt de gedachte achter deze motie, maar is van mening dat de koppeling tussen de twee onderwerpen oneigenlijk is. D66 zal daarom tegenstemmen.

Stemming:

voor: PvdA (2), ITH (4);

tegen: overige (20)

amendement 033-2019 is met meerderheid van stemmen verworpen

Motie 034-2019

Stemverklaring: De heer **Stiekema** (VVD) zal, aangezien deze motie voor de gemeenten geen kosten op zal leveren, van harte meestemmen.

motie 034-2019 is unaniem aangenomen

Motie 035-2019

Stemverklaring: Mevrouw **Gerritsen** (CDA) geeft aan dat de wethouder het een goed voorstel zou vinden om dit te laten faciliteren door Sterke Buurten. Het CDA vindt dit prima, maar dat het niet in een te sterk format van Sterke Buurten wordt geduwd.

De heer **Van den Berg** (SGP) stelt voor te stemmen over het dictum en de overwegingen die daarvoor gelden.

Stemming:

voor: overige (22);

tegen: VVD (4)

motie 035-2019 is met meerderheid van stemmen aangenomen

Motie 036-2019

Stemming:

voor: SGP (2), ITH (4);

tegen: overige (20)

motie 036-2019 is met meerderheid van stemmen verworpen

Motie 037-2019

Stemming:

voor: overige (23)

tegen: VVD (4)

motie 037-2019 is met meerderheid van stemmen aangenomen

Motie 038-2019

Stemming:

voor: PvdA (2), SGP (2), VVD (4), HA! (1), ITH (4);

tegen: overige (13)

motie 038-2019 is aangehouden

Motie 039-2019

Stemverklaring: De heer **Corporaal** (GL) verklaart dat dit de aangepaste motie. Naar aanleiding van de toelichting van de wethouder zal GroenLinks deze motie steunen.

Stemming:

motie 039-2019 is unaniem aangenomen

2019-053 Perspectiefnota 2020

Stemverklaring: Mevrouw **Dubbink** (PvdA) verklaart dat de PvdA in zal stemmen met de Perspectiefnota, maar PvdA maakt een uitzondering voor de investering op duurzame partnerrelaties.

De heer **Van den Berg** (SGP) verklaart dat de SGP in een lastig parket zit aangaande deze Perspectiefnota. De SGP vindt de ingrepen zoals verwoord in het sociaal domein te stevig en nog onvoldoende besproken met relevante partijen en partners. En ook de omgang met de reserve steunt de SGP niet. Dat wil niet zeggen dat de SGP het met verschillende beleidsvoorstellen van het college per se oneens is. De SGP zal daarom tegen stemmen, maar met de kanttekening dat over veel waar het college mee bezig is positief zullen beoordelen.

De heer **Van den Meij** (ITH) verklaart dat ITH geen goed gevoel heeft overgehouden aan het debat, alsmede de aanloop daarnaartoe in de RTG. De tekorten worden primair opgelost via ombuigingen binnen het sociaal domein. En de antwoorden op vragen blijven vaag. In de Perspectiefnota laat het college de raad weinig andere keuzes, terwijl zich ook andere financiële problemen voordoen. ITH maakt zich zorgen dat ombuigingen ten koste gaan van de zorg voor de inwoners. De beantwoording van de wethouder heeft ITH daarin niet overtuigd. Daarom zal ITH tegen stemmen.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) verklaart dat de fractie zichtbaar heeft geworsteld met de Perspectiefnota. D66 vindt dat het college de verkeerde financiële keuzes maakt in deze Perspectiefnota. De voortvarende manier waarop de gemeente bezuinigt in het sociaal domein staat in schril contrast met de tijd die wordt genomen om de tekorten aan de inkomstenkant op te vangen. En de beleidsruimte de komende jaren neemt fors af door de inzet van de bekleemde algemene reserve. Veel beleidskeuzes in deze Perspectiefnota kan D66 steunen, de fractie zal hierin constructief mee blijven denken. Maar de meest belangrijke financiële keuzes vindt de fractie onvoldragen en onevenwichtig. D66 zal daarom tegen deze Perspectiefnota stemmen.

Stemming:

voor: GL (5), CDA (4), PvdA (2), VVD (4), CU (2)

tegen: D66 (2), ITH (4), SGP (2), HA! (1)

raadsvoorstel 2019-053 is met meerderheid van stemmen vastgesteld

7.0 2019-049 Evaluatie Minimaregelingen

Motie 064-2017

Dit betreft een aangehouden motie. De heer **Ooms** (SGP) wil de motie in stemming brengen. De fractie betreurt het dat zij niet over informatie aangaande de effecten heeft.

Stemverklaring: Mevrouw **Vonck** (CU) verklaart de steun met betrekking tot deze motie in te trekken.

De heer **Corporaal** (GL) memoreert dat deze motie uit 2017 stamt. Zij hebben tevens de woorden van de wethouder hierover gehoord. GroenLinks had verwacht dat deze motie niet in stemming gebracht zou worden. Nu dat wel het geval is, trekt GroenLinks haar steun in.

Stemming:

voor: SGP (2), PvdA (2);

tegen: overige

motie 064-2017 is met meerderheid van stemmen verworpen

Motie 040-2019Stemming:

voor: overige (22);

tegen: VVD (4)

motie 040-2019 is met meerderheid van stemmen aangenomen

2019-049 Evaluatie MinimaregelingenStemming:

raadsvoorstel 2019-049 is unaniem vastgesteld

8.0 2019-047 Zienswijze op begrotingswijziging WIL 2019 en de begroting en het beleidsplan WIL 2020Stemming:

raadsvoorstel 2019-047 is unaniem vastgesteld

9.0 2019-046 Startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)

De heer **Ooms** (SGP) verzoekt motie 042-2019 aan te houden tot het Energieplan, zoals ook door de wethouder is aangeraden.

De **voorzitter** bevestigt dat motie 042-2019 is aangehouden.

Motie 041-2019

Stemverklaring: De heer **Veldkamp** (GL) is van mening, ondanks dat de wethouder heeft aangegeven dat het lastig te definiëren is, dat het goed is om een signaal te geven over de richting die GroenLinks op wil. GroenLinks stemt voor.

Stemming:

voor: SGP (2), HA! (1), CDA (4), GL (5), ITH (4), D66 (2);

tegen: VVD (4), PvdA (2), CU (2)

motie 041-2019 is met meerderheid van stemmen aangenomen

Motie 043-2019

Stemverklaring: De heer **Pelleboer** (CDA) memoreert dat in de voorganger van deze motie werd gesproken over kernenergie en een aantal andere ideeën. Daar was het CDA geen voorstander. Het CDA is voorstander van de voorliggende motie en neemt afstand van de interpretatie van de heer Ooms.

Stemming:

voor: CDA (4), VVD (4), SGP (2);

tegen: overige (17)

motie 043-2019 is met meerderheid van stemmen verworpen

Motie 044-2019

Stemverklaring: De heer **Wilson** (HA!) verklaart dat naar aanleiding van het debat het voor Houten Anders! duidelijk is dat de uitvoering van deze motie effectief leidt tot stopzetting van initiatieven. Evaluatie is belangrijk, maar stopzetting gaat Houten Anders! te ver. Houten Anders! stemt tegen.

De heer **Stiekema** (VVD) memoreert dat het de VVD tijdens het debat over het Uitnodigingskader zonnenvelden vooral ging over de 100 hectare en dat de datum secundair was. VVD zal tegen stemmen.

De heer **Van Gooswilligen** (D66) memoreert dat D66 in de afgelopen maanden heeft aangedrongen op een evaluatie. Daar bleek geen ruimte voor. De heer Van Gooswilligen is verrast dat D66 destijds niet gesteund werd door het CDA. D66 zal tegen stemmen.

Stemming:

voor: CDA (4), PvdA (2), SGP (2), ITH (4);

tegen: D66 (2), CU (2), GL (5), VVD (4), HA! (1)

motie 044-2019 is met meerderheid van stemmen verworpen

2019-046 Startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)

Stemverklaring: De heer **Honkoop** (ITH) verklaart dat ITH in kan stemmen met de Regionale Energie Strategie. Het gaat om de toekomst van de Houtense inwoners. ITH ziet wel graag dat de inwoners serieus worden genomen bij de invulling hiervan.

De heer **Ooms** (SGP) verklaart in te stemmen, maar met de kanttekening dat SGP niet in zal stemmen met het vol zetten van de provincie met windmolens en zeker niet zonder draagvlak.

De heer **Stiekema** (VVD) verklaart in te stemmen met het raadsvoorstel, met dien verstande dat ieder volgend project naar aanleiding van deze startnotitie individueel op zijn merites zal worden beoordeeld.

Stemming:

raadsvoorstel 2019-046 is unaniem vastgesteld

10.0 2019-052 Realiseren zonnepark nabij het perceel Provincialeweg 36 in Schalkwijk

Stemming:

raadsvoorstel 2019-052 is unaniem aangenomen

11.0 2019-048 Bestemmingsplan Overeind 81 Schalkwijk

Stemming:

raadsvoorstel 2019-048 is unaniem vastgesteld

12.0 LTM19.08 Vaststellen geactualiseerde lijst openstaande toezeggingen en moties 18-07-2019

Stemming: LTM19.08 wordt ongewijzigd vastgesteld

13.0 RCV19.008 Vaststellen verslag van de vergadering van de raad van 25-06-2019

Stemming: RCV19.008 wordt ongewijzigd vastgesteld

14.0 LIST19.008 Vaststellen doorlopende lijst van 18-07-2019

Stemming: LIST19.008 wordt ongewijzigd vastgesteld

15.0 Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de **voorzitter** de vergadering om 22.10 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 1 oktober 2019.

De raad voornoemd,

De griffier,

de voorzitter,

W. van Zanen

G.P. Isabella

CONCEPT

Bijlage 1: Toezeggingen

Datum raad	Voorstelnummer-Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Stand van zaken/ planning
18-7-2019	2019-047 Zienswijze op begrotingswijziging WIL 2019 en de begroting en beleidsplan WIL 2020	De portefeuillehouder zegt toe dat de raad schriftelijk geïnformeerd wordt over bijzondere bijstand tbv. kinderopvang voor kinderen met een medische beperking.	Geerdes	
18-7-2019	2019-046 Startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)	De portefeuillehouder begrijpt het streven dat spreekt uit motie 041-2019 (als uitgangspunt te hanteren dat bij duurzaamheidsinitiatieven gestreefd wordt naar minimaal 50% lokaal (coöperatief) eigenaarschap) en zegt toe dit terug te laten komen bij de evaluatie van het uitnodigingskader zonnevelden.	De Groot	